

Ministarstvo
finansija

IZVJEŠTAJ O KVALITETU PRIMJENE ANALIZE UTICAJA PROPISA (RIA) U CRNOJ GORI ZA 2024. GODINU

Podgorica, jun 2025. godina

SADRŽAJ

- Rezime
- Šta je procjena uticaja propisa (RIA)?
- Regulatorni i insitucioanlni okvir
- RIA obuke
- Javna dostupnost RIA izvještaja
- RIA mreža
- RIA kroz
- SIGMA izvještaj
- Uvezivanje RIA procesa sa procesom planiranja godišnjeg programa rada Vlade
- Monitoring primjene RIA-e za podzakonske akte
- RESPA Mobility šema
- Stvaranje uslova za uspostavljanje pune RIA-e
- RIA kao segment Reformske agende
- RIA kao segment Strategije reforme javne uprave
- Primjena RIA-e u Crnoj Gori tokom 2024. godine
- Kvalitet primjene RIA-e u Crnoj Gori tokom 2024. godine
- Zbirni rezultat analize kvaliteta RIA
- Primjeri dobre prakse
- Saradnja sa upravom za ljudske resurse
- Zaključna razmatranja
- Predlog mjera za unapređenje kvaliteta
- Dalji koraci

REZIME

- Tokom 2024. godine Ministarstvo finansija je dalo **ukupno 503 mišljenja** na predloge akata i prateće izvještaje o analizi uticaja propisa, s aspekta implikacija na poslovni ambijent i uticaja na budžet države.
- Od posmatranih 503 akata, **139 (27.63%)** su se odnosila na zakone, **242 (48.11%)** na podzakonska akta i **122 (24.25%)** na ostala strateška dokumenta (strategije, akcione planove, programe, sporazume, informacije).
- Ministarstvo finansija u postupku davanja mišljenja na propis, odnosno RIA-u, pruža konstantnu podršku predlagračima propisa u pronalaženju načina za što kvalitetniju analizu kada su u pitanju aspekti koje obuhvata RIA. S tim u vezi, **važno je naglasiti da su konačna mišljenja rezultat prethodnih konsultacija, korekcija RIA izvještaja u nekoliko iteracija**, što implicira punu posvećenost i dobru komunikaciju i saradnju službenika Ministarstva finansija sa predlagračima propisa.
- **Na osnovu vrednovanja dostavljenih odgovora za svaku oblast, dodijeljena je konačna ocjena za svaku RIA-u posebno. Na osnovu izvršene analize sa ocjenom “kvalitetno odrađeno” bilo je 452 ili 89.86% RIA, sa ocjenom “prosječno odrađeno” 51 ili 10.14% RIA-a, dok nije bilo RIA sa ocjenom “nekvalitetno odrađeno”.**
- Kvalitet RIA analiza **podignut je na veći nivo** u odnosu na prethodni izvještajni period (2016 - 2023. godina);
- **U prošlogodišnjem izvještaju** navedeno je da je, na osnovu izvršene analize RIA dostavljenih tokom 2023. godine, sa ocjenom **“kvalitetno odrađeno” bilo 306 ili 83.15% RIA, sa ocjenom “prosječno odrađeno” 58 ili 15.76% RIA-a, dok su 4 ili 1.08% bile RIA sa ocjenom “nekvalitetno odrađeno”.**
- Primjena Analize uticaja propisa (RIA) u Crnoj Gori doživjela je značajan napredak u proteklom periodu i Crna Gora je zabilježila najbolju ocjenu u odnosu na zemlje Zapadnog Balkana. Izvještaj o kvalitetu primjene RIA-e u Crnoj Gori za 2024. godinu biće korišćen i kao input za dalje analize koje SIGMA sprovodi u ovoj oblasti.
- Tokom 2024. godine, u saradnji sa Upravom za ljudske resurse, održano je 7 obuka za opštine: Glavni grad Podgorica (11 službenika), Danilovgrad (8 službenika), Zeta (12 službenika), Ulcinj (8 službenika), Kolašin i Mojkovac (11 službenika), Petnjica, Rožaje i Gusinje (9 službenika) i Plužine i Žabljak (3 službenika).

- **Uspostavljena je veza između procesa planiranja godišnjeg Programa rada Vlade i procesa analize uticaja propisa (RIA)** koja ima za cilj da se predlagačima propisa omogući da pravovremeno preispitaju opravdanost regulatornih intervencija koje se predlažu za Program rada Vlade. Na taj način se omogućava objektivna procjena da li je intervencija zaista potrebna, kao i kakvi se efekti od nje očekuju, nakon čega bi trebalo započeti sa zakonodavnim procesom u cilju izrade i razmatranja planiranog regulatornog predloga.
- **Na stranici Ministarstva finansija dostupne su sve RIA-e**, počev od 2012. godine i redovno se dopunjuje novim RIA analizama. Svaka RIA-a se može preuzeti u pdf formatu.
- **Ministarstvo finansija je uspostavilo monitoring primjene RIA-e prilikom izrade podzakonskih akata.** Monitoring podrazumijeva uparivanje baze podataka podzakonskih akata dostavljenih Ministarstvu finansija na mišljenje i baze podataka objavljenih podzakonskih akata u Službenom listu Crne Gore.
- **Ministarstvo finansija u saradnji sa OECD/SIGMA radi na unapređenju standarda za implementaciju pune RIA-e u Crnoj Gori.**
- Imajući u vidu težnju Crne Gore ka članstvu u Evropskoj uniji uz uključenost svih relevantnih aktera u kreiranju javnih politika, **RIA je prepoznata kao prioritetna i u Reformskoj agendi Crne Gore 2024-2027. pod brojem 1.1.3.** Uklanjanje regulatornih barijera i olakšavanje poslovanja, kroz korak 2 - Javne konsultacije i procjene uticaja propisa.
- Implementacijom petog strateškog cilja-planiranje politika sa građanima i za građane unapređuje se kvalitet javnih politika, osiguravajući njihovu transparentnost i utemeljenost na analitičkim podacima. **Važan segment planiranja politika za građane i sa građanima obuhvata Analizu efekata propisa (RIA).** U ovoj oblasti je ostvaren značajan napredak u pravcu proširenja obuhvata i jačanju kapaciteta za analizu efekata propisa, što doprinosi donošenju kvalitetnijih i transparentnijih odluka.
- **Ministarstvo finansija u saradnji sa OECD/SIGMA, organizovalo je trodnevnu obuku trenera za članove RIA mreže na državnom nivou tokom januara i februara 2025. godine, kao i trodnevnu obuku za članove RIA mreže na lokalnom nivou tokom aprila 2025. godine.** Pored toga, održan je sastanak sa državnim sekretarima svih ministarstava 07. marta 2025. godine, na temu korišćenja Analize efekata propisa (RIA) kao ključnog alata za donošenje boljih i zasnovanih politika.
- U oktobru 2024. godine, Direkcija za analizu efekata regulative (RIA), Ministarstva finansija je podnijela aplikaciju za posjetu institucijama u Estoniji, a koja se bavi sporođenjem RIA analize. Aplikacija je odobrena i **službenici su imali priliku da razmijene svoja iskustva sa predstavnicima institucija Estonije** (predstavnicima Ministarstva pravde i digitalnih poslova, Ministarstva ekonomije i komunikacija i Ministarstva regionalnog razvoja i poljoprivrede).

Predlog mjera za unapređenje kvaliteta

- Pripremu RIA analize treba započeti prije samog procesa izrade propisa.
- Tokom pripreme propisa i analize RIA potrebno je osigurati aktivno učešće svih članova Radne grupe u razmatranju aspekata koje RIA analiza obuhvata;
- U analizi uticaja propisa neophodno je temeljno sagledati definisanje ciljeva u skladu sa SMART kriterijumom;
- Potrebno je unaprijediti vještine za razmatranje alternativnih opcija (regulatornih/neregulatornih) u cilju postizanja ciljeva politike;
- Detaljno analizirati zakone koji stvaraju uslove za nametanje novih obaveza i troškova;
- Jačati kapacitete za procjenu administrativnih troškova koje propisi mogu nametnuti privredi i građanima, kako bi se bolje sagledale njihove implikacije – koristeći Model standardnog troška, Analizu troškova i koristi, kao i Multikriterijumsku analizu;
- Unaprijediti kapacitete za procjenu dugoročnih fiskalnih implikacija propisa, uključujući trogodišnje planiranje;
- Poboljšati segment Analize koji se odnosi na konsultacije sa zainteresovanim stranama, uz obavezno razmatranje predloženih rješenja sa zainteresovanim stranama (uključiti kao obavezno razmatranje predloženih rješenja sa privrednim udruženjima);
- Unaprijediti dio Analize koji se odnosi na monitoring i evaluaciju, sa posebnim fokusom na definisanje mjerljivih indikatora (kvantitativnih i kvalitativnih) kako bi se efikasnije pratila implementacija regulatornih rješenja.

Dalji koraci

Sprovođenje neophodnih formalnih koraka za uspostavljanje pune RIA-e:

- Donošenje novog **Uputstva o sačinjavanju Izvještaja o analizi uticaja propisa (RIA), novog Priručnika za RIA-u i novog RIA obrasca;**
- **Unapređenje kvaliteta godišnjeg izvještaja** o kvalitetu primjene analize uticaja propisa;
- Nakon uspostavljanja formalnih uslova za implementaciju pune RIA-e, u saradnji sa Upravom za ljudske resurse, biće sprovedene sljedeće aktivnosti:
 - **Revidiranje Programa obuke** iz oblasti analize efekata propisa (RIA) kroz dvije cjeline:
 1. obuke u ciklusu (1 polaznik će biti u obavezi da prođe sve module);
 2. obuke po specifičnim oblastima;
 - **Izrada Priručnika za program obuke**, kao osnovnog alata kojim će se rukovoditi predavači tokom realizacije obuke. Navedena aktivnost je planirana da bude realizovana u saradnji sa UNDP-om.

- **Uspostavljanje saradnje sa Skupštinom** po pitanju jačanja kapaciteta za pripremu RIA-e prilikom donošenja zakona i amandmana;
- U dijelu implementacije RIA-e na lokalnom nivou, u saradnji sa Ministarstvom javne uprave, Zajednicom opština i lokalnim samoupravama, planirane su sljedeće aktivnosti:
 - **uspostavljanje jedinica za kontrolu kvaliteta RIA-e**, u svim lokalnim samoupravama;
 - **priprema godišnjeg izvještaja** o kvalitetu primjene analize uticaja propisa (RIA);
 - **monitoring** u vezi sa sprovođenjem RIA na lokalnom nivou;
 - **obezbjeđivanje javne dostupnosti** RIA-a na lokalnom nivou.
- Uspostavljanje **Konsultativnog tijela** za RIA-u (predstavnicima Ministarstva finansija, Generalnog sekretarijata Vlade, Ministarstva javne uprave, Sekretarijata za zakonodavstvo, Skupštine i lokalnih samouprava);
- **Nastavak redovnog izvještavanja** o primjeni RIA-e za podzakonske akte;
- Kroz uspostavljenu mrežu RIA službenika biće sprovedene sljedeće aktivnosti:
 - **unapređenje RIA-e** na način što će se osigurati da se prije zvaničnog upućivanja zahtjeva na mišljenje Ministarstvu finansija obave konsultacije sa predstavnikom mreže iz čijeg resora se predlaže propis;
 - **održavanje redovnih sastanaka RIA mreže i razmjena iskustva** članova mreže unutar institucije i van institucije;
 - **umrežavanje na regionalnom nivou** kroz blisku saradnju s Regionalnom školom za javnu upravu (ReSPA);
 - **učesće na sastancima/događajima** u vezi RIA-e.

ŠTA JE PROCJENA UTICAJA PROPISA (RIA)?

RIA (Regulatory Impact Assessment) razmatra i mjeri koristi, troškove i efekte nove ili izmijenjene regulative. Smatra se korisnim regulatornim alatom koji obezbjeđuje empirijske podatke i sveobuhvatnu analizu, na osnovu koje donosioci odluka mogu da procijene kakve su posljedice njihovih odluka, odnosno kakve opcije imaju na raspolaganju.

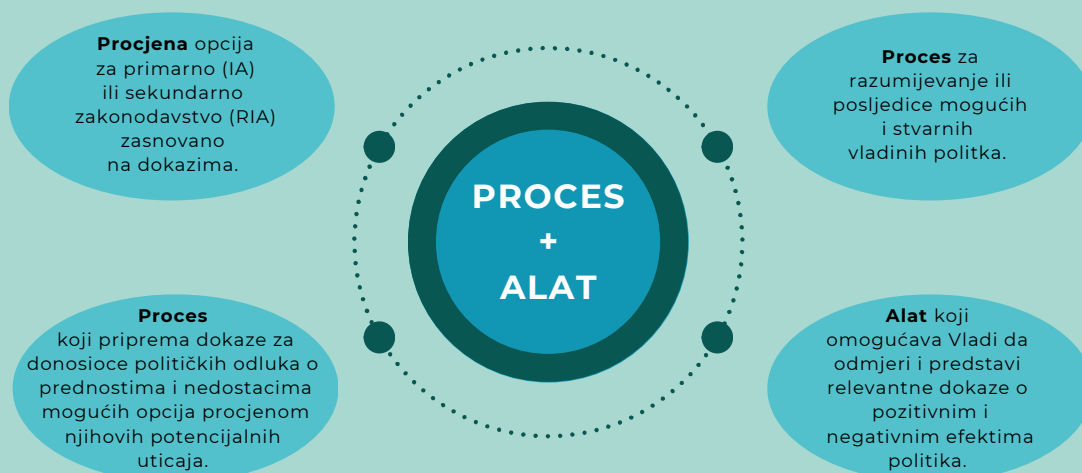
Analiza uticaja propisa predstavlja proces od nekoliko koraka koji imaju za cilj da analitički i sistematski odgovore na pitanje da li je regulatorna intervencija potrebna, i ako jeste koja od mogućih regulatornih opcija predstavlja najbolje rješenje za problem.

Izveštaj o analizi uticaja propisa sastoji se od sedam djelova:

- **Definisanje problema;**
- **Ciljevi;**
- **Opcije;**
- **Analiza uticaja;**
- **Procjena fiskalnog uticaja,**
- **Konsultacije zainteresovanih strana;**
- **Monitoring i evaluacija.**

Obrazac RIA izvještaja utvrđuje konkretna pitanja koja ministarstvima pomažu da se koncentrišu na relevantne informacije koje treba uključiti u svaki od djelova ovog izvještaja.

Slika 1 - RIA (proces+alat)

RIA je proces koji pomaže u izradi politika i propisa Vlade time što:

- Nudi analitički okvir da se ispituju razlozi zašto je izmjena postojeće prakse potrebna, da se razmotre razne opcije za ostvarenje cilja i da se razumiju posljedice predloga;
- Pomaže u procjeni i prikazu vjerovatnih troškova i koristi i pripadajućih rizika određenog predloga na društvo;
- Obezbeđuje zainteresovanim stranama van Vlade, na koje će predlog imati uticaja, detaljnije informacije o implikacijama propisa, kako bi pravovremeno ukazali na eventualne nedostatke predloženih rješenja.

RIA je namijenjena donosiocima odluka da bolje razumiju efekte regulative i time donesu kvalitetnije odluke, svim zainteresovanim stranama da razumiju kako će propisi uticati na njihov život ili poslovanje.

RIA je platforma za komunikaciju sa zainteresovanim stranama da bi Vlada donosila kvalitetnije odluke i politike.

Iako ne postoji jedan opšteprihvaćeni model RIA, svaka analiza uticaja treba da uključi sljedeće:

- Jasnu identifikaciju ciljeva, uzroka i posljedica;
- Strukturirane konsultacije sa zainteresovanim stranama;
- Razmatranje regulatornih opcija, i
- Detaljno ispitivanje uticaja.

Direkcija za analizu efekata regulative (RIA) u okviru Direktorata za finansijski sistem i koordinaciju politika Ministarstva finansija, ima ulogu kontrole kvaliteta analiza efekata propisa, koju pripremaju ministarstva, organi uprave i drugi državni organi.

Direkcija je, između ostalog, zadužena za:

- Koordinaciju i sprovođenje politike i procedura neophodnih za efikasno sprovođenje analize efekata propisa;
- Analiziranje izvještaja o sprovedenoj analizi efekata propisa koje su pripremila ministarstva, organi državne uprave i drugi državni organi u postupku predlaganja zakona i drugih propisa i davanje mišljenja o njihovoj relevantnosti i usklađenosti sa standardima izrade analize efekata propisa;
- Davanje mišljenja sa aspekta uticaja zakona i drugih propisa na poslovni ambijent i građane;
- Pružanje pomoći i stručnih mišljenja kako bi se obezbijedilo da izvještaji o analizi efekata propisa budu urađeni na način da se predstavljaju svi efekti nove regulative na građane, privredu i državu;
- Ostvarivanja komunikacije sa međunarodnim i domaćim organizacijama iz ove oblasti u cilju unaprijeđenja stanja i uvođenja inovacija;
- Obezbeđenje uslova za povećanje transparentnosti u procesu pripreme analiza efekata propisa.

Pored ocjene kvaliteta pripremljenih RIA, Ministarstvo finansija daje mišljenja i sa aspekta uticaja propisa na poslovni ambijent i budžet, tzv. BIA (business impact assessment) i FIA (fiscal impact assessment).

Direkcija za analizu efekata regulative sagledava uticaj na poslovni ambijent, dok Direktorat za budžet sagledava uticaj propisa na budžet i o tome se izdaje zajedničko mišljenje.

Dodatno, analizom je utvrđeno da se u pojedinim slučajevima i drugi direktorati Ministarstva finansija uključuju u pripremu mišljenja, poput Direktorata za poreski i carinski sistem, kada je u pitanju poreska politika, Direktorat za sistem finansiranja lokalne samouprave i politiku zarada, kada su u pitanju jedinice lokalne samouprave, Direktorat za upravljanje strukturama pretpostupne podrške EU, kada je u pitanju finansijska podrška EU kao i Direktorat za centralnu harmonizaciju i razvoj unutrašnjih kontrola, za propise koji se odnose na društva u većinskom vlasništvu države.

Od formalnog uvođenja RIA-e do danas, Ministarstvo finansija je dalo preko 4000 mišljenja na predloge akata i prateće izvještaje o analizi uticaja propisa sa aspekta implikacija na poslovni ambijent (tabela 1).

Tabela 1 - Broj mišljenja po godinama

RIA	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Ukupno
Ukupno	299	429	329	380	312	350	467	385	216	428	377	368	503	4.843

Poslednjih nekoliko godina najčešće se na mišljenje dostavljaju podzakonska akta, što se može vidjeti iz tabele 2.

Tabela 2 - Broj mišljenja po kategorijama - zakoni, podzakonska akta, ostala dokumenta

RIA	Zakoni	Podzakonska akta	Ostalo	Ukupno
2016	82	120	110	312
2017	125	110	115	350
2018	102	221	144	467
2019	75	162	148	385
2020	34	104	78	216
2021	87	214	127	428
2022	79	191	107	377
2023	74	169	125	368
2024	139	242	122	503
Ukupno	797	1.533	1.076	3.406

Korisni savjeti, metodološka i organizaciona uputstva za ministarstva u vezi sa svakom fazom postupka sprovođenja analize dio su Priručnika za analizu efekata propisa (RIA). U njemu su takođe utvrđeni osnovni principi pri odlučivanju o dubini analize i mogućim izuzecima kada RIA nije neophodna. U izuzetke spada Predlog zakona o budžetu, zakoni koji se bave posljedicama vanrednih situacija, kao i zakoni o nacionalnoj bezbjednosti. U svrhu boljeg razumijevanja RIA-e, koristi se i Uputstvo o sačinjavanju izvještaja o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa ("Sl. list CG", br. 09/12), čiji je sastavni dio Obrazac Izvještaja o analizi uticaja propisa.

RIA OBUKE

U cilju jačanja institucionalnih kapaciteta službenika na državnom i lokalnom nivou, Ministarstvo finansija sprovodi obuke iz oblasti Analize uticaja propisa (RIA). Obuke se sprovode u saradnji sa Upravom za ljudske resurse kroz Program obuke iz oblasti Analize efekata propisa-RIA. Svrha donošenja programa je unaprijeđenje specifičnih znanja i tehničkih vještina kada je u pitanju izrada RIA Izvještaja. Unapređenjem stručnih znanja i vještina službenika na državnom i lokalnom nivou, poboljšava se kvalitet pripremljenih RIA Program obuhvata 4 modula, koji su posvećeni elementima procedure sprovođenja Analize efekata propisa (RIA) prilikom izrade nove regulative i strateških dokumenata.

Cilj obuke je jačanje kapaciteta službenika na državnom i lokalnom nivou, kako bi se kvalitetnije i efikasnije sagledavali efekti propisa na sistem u cjelini. Kroz obuke, službenici stiču vještine za ključne aspekte RIA analize, i to: definisanje problema koji treba da se riješi; pravilno korišćenje tehnika za definisanje problema (SWOT, PESTLE, drvo problema, uporedno-pravna analiza itd); definisanje ciljeva koji se žele postići pravnim djelovanjem državnog/lokalnog organa; utvrđivanje indikatora koji će se koristiti za mjerenje ispunjenosti ciljeva; izbor najboljih opcija, odnosno regulatornih rješenja; korišćenje modela standardnog troška za računanje troškova i koristi regulative za privredu i građane; korišćenje analize troškova i koristi (Cost-Benefit analiza) i korišćenje Multikriterijumske analize.

Ministarstvo finansija je u periodu od 2018 do 2024. godine ukupno sprovelo 300 obuka:

Slika 3 - Prikaz sprovedenih obuka za period 2018-2024

Obuke su sprovedene u saradnji sa RESPA-om (2018. godina), UNDP-om (2019. godina), OECD/SIGMA-om (2019. godina), Zajednicom opština (2019. godina) i Upravom za ljudske resurse (2018, 2019, 2020, 2021, 2022 i 2023. godina).

Obaveza sprovođenja analize o uticaju lokalnih propisa utvrđena je članom 71 Zakona o lokalnoj samoupravi ("Sl. list CG", br. 002/18) gdje je propisana obaveza organima lokalne uprave da vrše pripremu i procjenu analize uticaja odluka i drugih propisa koje donose skupština i predsjednik opštine.

S tim u vezi, radi kvalitetne i sveobuhvatne pripreme analiza od strane lokalnih samouprava, u oktobru 2020. godine, Ministarstvo finansija, donijelo je Uputstvo o pripremi i procjeni analize uticaja odluka i drugih propisa organa lokalne samouprave ("Sl. list CG", br. 105/20). Uputstvo sadrži i rodnu dimenziju, što predstavlja dodatni napredak u obuhvatu analize uticaja propisa.

Tokom 2024. godine, održano je 7 obuka za opštine: Glavni grad Podgorica (11 službenika), Danilovgrad (8 službenika), Zeta (12 službenika), Ulcinj (8 službenika), Kolašin i Mojkovac (11 službenika), Petnjica, Rožaje i Gusinje (9 službenika) i Plužine i Žabljak (3 službenika).

Tabela 3 - Obuke održane tokom 2024. godine

OPŠTINE	
Jedinica lokalne samouprave	Broj službenika
CENTRALNI REGION	
Podgorica	11
Danilovgrad	8
Zeta	12
PRIMORSKI REGION	
Ulcinj	8
SJEVERNI REGION	
Kolašin i Mojkovac	11
Petnjica, Rožaje i Gusinje	9
Plužine i Žabljak	3

Od početka sprovođenja obuka do kraja 2024. godine, pripremljena je baza podataka svih obučanih službenika na državnom i lokalnom nivou (tabela 3):

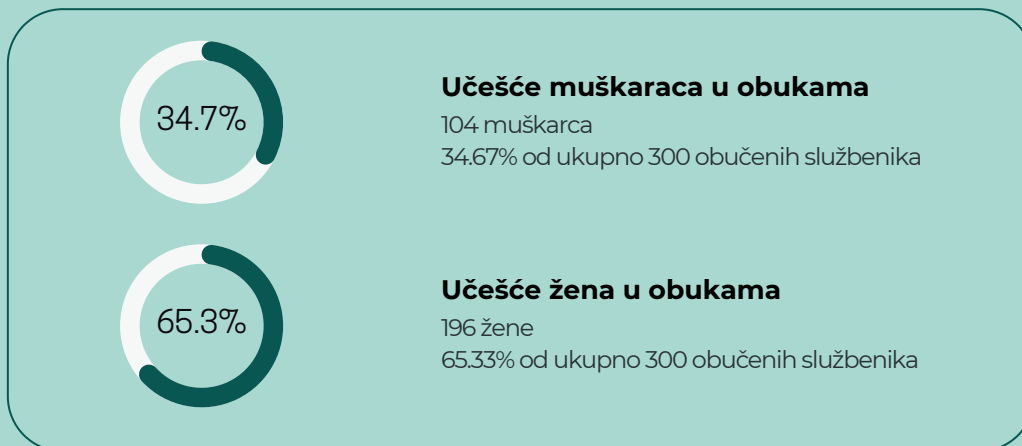
Tabela 4 - Prikaz sprovedenih obuka po institucijama i opštinama

MINISTARSTVA		OPŠTINA	
MINISTARSTVO ODRŽIVOG RAZVOJA I TURIZMA	16	NIKŠIĆ	14
MINISTARSTVO EKONOMSKOG RAZVOJA	15	ZETA	14
MINISTARSTVO POMORSTVA I SAOBRAĆAJA	13	CETINJE	13
MINISTARSTVO JAVNE UPRAVE	13	HERCEG NOVI	13
MINISTARSTVO PRAVDE, LJUDSKIH I MANJINSKIH PRAVA	12	BAR	11
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE	11	PODGORICA	11
MINISTARSTVO FINANSIJA I SOCIJALNOG STARANJA	9	KOLAŠIN I MOJKOVAC	11
MINISTARSTVO EKOLOGIJE, PROSTORNOG PLANIRANJA I URB.	9	BIJELO POLJE	10
MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA	8	PETNJICA, ROŽAJE I GUSINJE	9
MINISTARSTVO PROSVJETE, NAUKE, KULTURE I SPORTA	6	BUDVA	9
MINISTARSTVO VANJSKIH POSLOVA	4	PLJEVLJA	8
MINISTARSTVO PROSVJETE	4	DANILOVGRAD	8
MINISTARSTVO KAPITALNIH INVESTICIJA	4	ULCINJ	8
MINISTARSTVO ZDRAVLJA	2	KOTOR	8
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE I RURALNOG RAZVOJA	2	TUZI	6
		ANDRIJEVICA	4
		BERANE	2
		PLUŽINE I ŽABLJAK	3

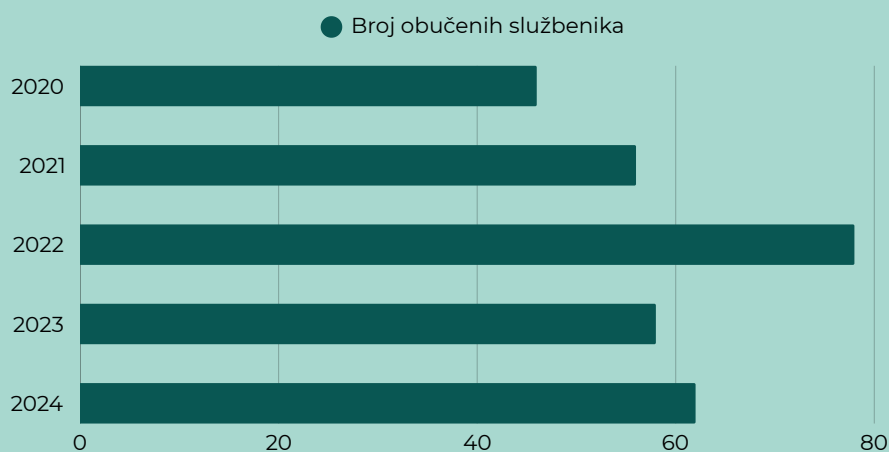
MINISTARSTVA UKUPNO: 128

OPŠTINE UKUPNO: 172

Grafik 1 - Učešće žena i muškaraca u sprovedenim obukama

Grafik 2 - Prikaz broja obučenih službenika za period 2020-2024

Od ukupno 300 obučenih službenika, 2020. godine obučeno je njih 46, 2021. godine 56, 2022. godine 78, 2023. godine 58 službenika, dok je 2024. godine obučeno 62.

JAVNA DOSTUPNOST RIA IZVJEŠTAJA

U cilju povećanja transparentnosti u procesu donošenja propisa, Ministarstvo finansija objavljuje Izvještaje o analizi uticaja propisa (RIA), zajedno sa mišljenjima.

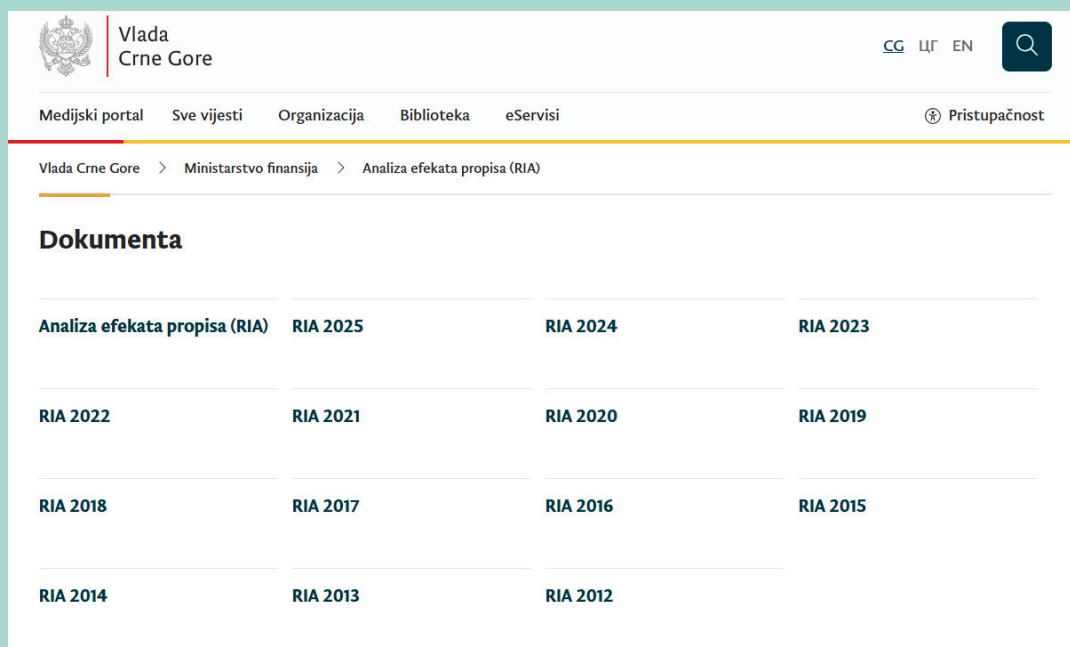
Cilj objavljivanja RIA-a je da se dodatno jača povjerenje javnosti, kao i uvid u proces donošenja odluka građanima i zainteresovanim stranama. Na ovaj način obezbjeđuje se donošenje kvalitetnih i opravdanih regulatornih rješenja, uz što bolju informisanost zainteresovane javnosti.

Na stranici Ministarstva finansija dostupne su sve RIA-e, počev od 2012. godine i redovno se dopunjuje novim RIA analizama. Svaka RIA-a se može preuzeti u pdf formatu.

Sve RIA-e su hronološki prikazane po godinama i za svaki propis pojedinačno. S tim u vezi, u okviru svakog foldera po godinama, propisi su sistematizovani po sljedećim kategorijama:

- Zakoni
- Odluke
- Uredbe
- Pravilnici
- Razno (startegije, akcioni planovi, informacije, programi i drugo).

Slika 4: Pregled sajta Ministarstva finansija

The screenshot shows the website of the Government of Montenegro, specifically the Ministry of Finance. The page is titled "Analiza efekata propisa (RIA)" and displays a grid of documents under the heading "Dokumenta". The documents are organized by year, from 2012 to 2025. The grid is as follows:

Analiza efekata propisa (RIA)			
RIA 2025	RIA 2024	RIA 2023	
RIA 2022	RIA 2021	RIA 2020	RIA 2019
RIA 2018	RIA 2017	RIA 2016	RIA 2015
RIA 2014	RIA 2013	RIA 2012	

RIA MREŽA

Ministarstvo finansija je 2024. godine uspostavilo RIA mrežu na državnom i lokalnom nivou, a čine je službenici koji su prošli RIA obuku, kao i službenici koji su se prilikom pripreme Izvještaja o analizi uticaja propisa, pokazali kao dobri RIA praktičari.

RIA mreža predstavlja mrežu koja treba da obezbijedi koordinaciju u procesu pripreme Izvještaja o analizi efekata propisa (RIA) u skladu sa standardima kvaliteta.

Cilj je da se kroz mrežu razmjenjuju mišljenja, iskustva, kako bi se poboljšao kvalitet pripremljenih RIA i bolje sagledale posljedice problema na funkcionisanje administracije za sva regulatorna rješenja

Na državnom nivou, RIA mrežu čine predstavnici sljedećih ministarstava (ukupno 39):

- Ministarstvo ekonomskog razvoja (3 predstavnika)
- Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera (1 predstavnik)
- Ministarstvo energetike (1 predstavnik)
- Ministarstvo evropskih poslova (1 predstavnik),
- Ministarstvo javne uprave (5 predstavnika),
- Ministarstvo kulture i medija (1 predstavnik),
- Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava (1)
- Ministarstvo odbrane (4 predstavnika)
- Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede (3 predstavnika)
- Ministarstvo pravde (1 predstavnik)
- Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine (4 predstavnika)
- Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija (2 predstavnika)
- Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga (2 predstavnika)
- Ministarstvo rudarstva, nafte i gasa (3 predstavnika)
- Ministarstvo saobraćaja (2 predstavnika)
- Ministarstvo socijalnog staranja, brige o porodici i demografije (1 predstavnik)
- Ministarstvo unutrašnjih poslova (2 predstavnika)
- Ministarstvo vansjkih poslova (1 predstavnik)
- Ministarstvo zdravlja (1 predstavnik).

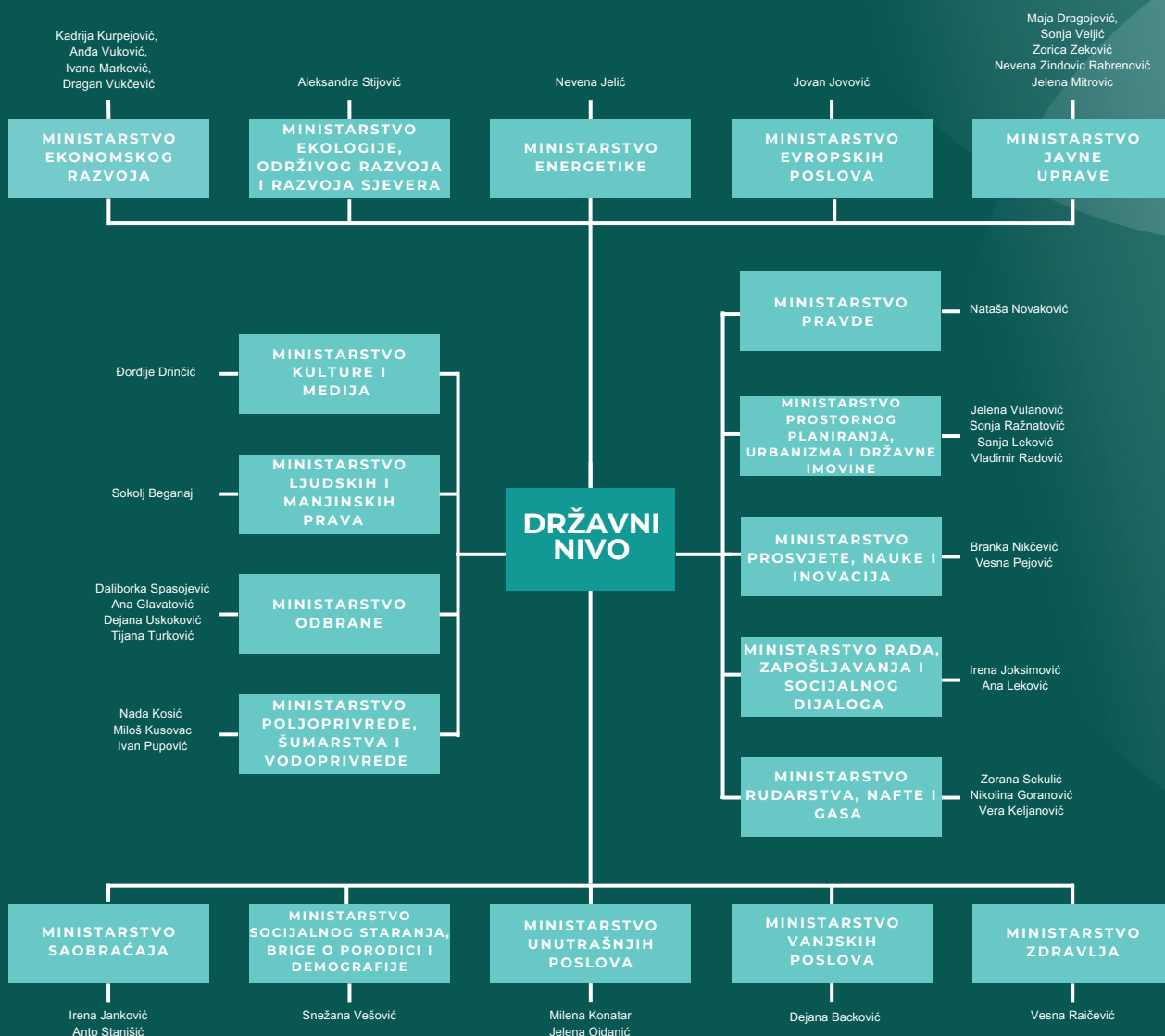
Pored službenika na državnom nivou, uspostavljena je RIA mreža i na lokalnom nivou i to za sljedeće opštine (ukupno 32):

- Tuzi (1 predstavnik)
- Nikšić (2 predstavnika)
- Kotor (2 predstavnika)
- Herceg Novi (2 predstavnika)
- Bar (2 predstavnika)
- Prijestonica Cetinje (1 predstavnik)
- Tivat (2 predstavnika)
- Danilovgrad (1 predstavnik)
- Glavni grad Podgorica (2 predstavnika)
- Ulcinj (1 predstavnik)
- Berane (1 predstavnik)
- Petnjica (1 predstavnik)
- Rožaje (1 predstavnik)
- Gusinje (1 predstavnik)
- Žabljak (1 predstavnik)
- Plužine (1 predstavnik)
- Pljevlja (2 predstavnika)
- Andrijevića (2 predstavnika)
- Bijelo Polje (2 predstavnika)
- Kolašin (1 predstavnik)
- Mojkovac (1 predstavnik)
- Zeta (2 predstavnika).

Tokom 2024. godine, RIA mreža na lokalnom nivou je proširena sa predstavnicima opština Kolašin, Mojkovac, Zeta, Petnjica, Rožaje, Gusinje, Žabljak.

Službenici RIA mreže:

Slika 5 - Prikaz službenika RIA mreže na državnom nivou

RIA KROZ SIGMA IZVJEŠTAJ

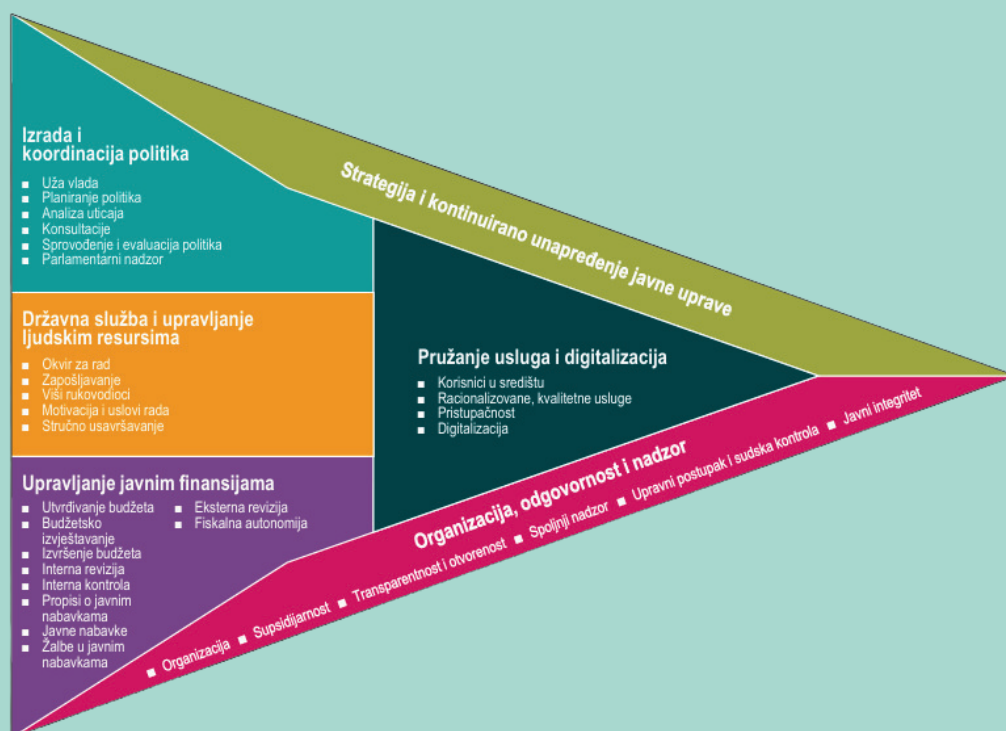
SIGMA izvještaj procjenjuje stanje i napredak u poboljšanju kvaliteta javne uprave. S obzirom na pristupne pregovore koji su u toku, SIGMA sprovodi redovan monitoring regiona.

Izveštaj obuhvata period od 2020. godine do jula 2023. godine. SIGMA je u periodu od februara do aprila 2024. godine sprovela proces ocjene administracije za svaki princip javne uprave i da li se oni primjenjuju na što univerzalniji način na sva tijela javne uprave. Tu se podrazumijevaju: Vlada, resorna Ministarstva, Agencije, regulatorna tijela i druge institucije centralne administracije koje obavljaju osnovne poslova javne uprave. Izvještaj je objavljen u januaru 2025. godine.

Ministarstvo finansija je aktivno učestvovalo u dostavljanju svih potrebnih informacija koje su zahtijevane od strane SIGMA-e. Takođe, u periodu od 08. do 12. aprila 2024. godine održani su sastanci sa predstavnicima SIGMA-e.

Oblasti koje se ocjenjuju su: Strategija i kontinuirano unapređenje javne uprave; Izrada i koordinacija politika; Državna uprava i upravljanje ljudskim resursima; Organizacija, odgovornost i nadzor; Pružanje usluga i digitalizacija i Upravljanje javnim finansijama. Kvalitet RIA analize opisuje se kroz oblast: „Izrada i koordinacija politika“, odnosno izrada politika zasnovanih na dokazima (evidence based policy).

Slika 7 - Sažeti pregled 6 oblasti i 32 principa javne uprave

Izvor: Principi javne uprave, SIGMA, izdanje iz 2023. godine

Primjena Analize uticaja propisa (RIA) u Crnoj Gori doživjela je značajan napredak u proteklom periodu i Crna Gora je zabilježila najbolju ocjenu u odnosu na zemlje Zapadnog Balkana. Prema nalazima izvještaja, RIA je sprovedena za čak 96% nacrti zakona koje je Vlada usvojila tokom 2023. godine (43 od 45 zakona), dok je za podzakonske akte ovaj procenat iznosio 63%. Ovi rezultati ukazuju na visok stepen dosljednosti u primjeni procesa, čime je Crna Gora postigla značajnu usklađenost sa evropskim praksama u ovoj oblasti. Pored kvantitativnog obuhvata, kvalitet RIA izvještaja je takođe prepoznat, jer su svi analizirani uzorci imali ključne elemente, uključujući analizu problema, definisanje ciljeva, obrazloženje intervencija Vlade i identifikaciju glavnih pogođenih grupa. Osnovna kvalitativna procjena relevantnih uticaja takođe je bila prisutna u svim pregledanim izvještajima.

Tabela 5: Vrijednost indikatora 4 - Korišćenje dokaza i procjena uticaja tokom kreiranja politika, kao i kvalitet i dostupnost zakona

Indikator 4. Korišćenje dokaza i procjena uticaja tokom kreiranja politika, kao i kvalitet i dostupnost zakona		2024 vrijednost indikatora	66/100
Podindikator		Bodovi	
1.	Snaga nacionalnog okvira politike za bolju regulativu <i>(Strength of the national policy framework for better regulation)</i>	3/3	
2.	Efikasnost interne koordinacije i procedura za kreiranje politika zasnovanih na dokazima u ministarstvima <i>(Effectiveness of internal co-ordination and procedures for evidence-based policymaking in ministries)</i>	2.3/5	
3.	Sveobuhvatnost sistema procjene uticaja propisa (RIA), te konzistentnost i kvalitet implementacije <i>(Comprehensiveness of the regulatory impact assessment (RIA) system, and consistency and quality of implementation)</i>	25.4/33	
4.	Efikasnost regulatornog nadzora, centralne smjernice i podrška za RIA <i>(Effectiveness of regulatory oversight, central guidance and support for RIA)</i>	8.5/9	
5.	Predvidljivost, koherentnost i konzistentnost zakonodavstva <i>(Predictability, coherence and consistency of legislation)</i>	8.1/17	
6.	Pristup i dostupnost zakona <i>(Accessibility and availability of laws)</i>	7.3/17	
7.	Efikasnost regulatornog okvira i posebnih procedura i alata za prenošenje zakona EU zasnovanog na dokazima <i>(Effectiveness of the regulatory framework and special procedures and tools for evidence-based EU law transposition)</i>	11/16	

Izvor: SIGMA Monitoring Reports, Public administration in Montenegro 2024, Assessment against the Principle of Public Administration

UVEZIVANJE RIA PROCESA SA PROCESOM PLANIRANJA GODIŠNJEG PROGRAMA RADA VLADE

Uspostavljanje veze između procesa planiranja godišnjeg Programa rada Vlade i procesa analize uticaja propisa (RIA) ima za cilj da se predlagačima propisa omogući da pravovremeno preispitaju opravdanost regulatornih intervencija koje se predlažu za Program rada Vlade. Na taj način se omogućava objektivna procjena da li je intervencija zaista potrebna, kao i kakvi se efekti od nje očekuju, nakon čega bi trebalo započeti sa zakonodavnim procesom u cilju izrade i razmatranja planiranog regulatornog predloga.

Osim navedenog, ciljevi uvezivanja procesa analize uticaja propisa (RIA) sa procesom planiranja godišnjeg Programa rada Vlade obuhvataju sljedeće:

- Sagledavanje različitih opcija politika u ranoj fazi, sa ciljem da se odabere najcjelishodnija/najefikasnija rješenja;
- Unapređenje regulatornog procesa kroz racionalizaciju regulatornih intervencija i pravnog okvira;
- Poboljšanje kvaliteta planiranja Godišnjeg programa rada Vlade;
- Podizanje nivoa informisanosti donosilaca odluka u vezi sa planiranim javnim politikama.

Generalni sekretarijat Vlade ima značajniju ulogu u RIA procesu nego do sada, s obzirom na to da, zajedno sa Ministarstvom finansija, utvrđuje da li su nadležni predlagači za svaki predloženi propis prilikom izrade Godišnjeg programa Vlade – sprovedi preliminarnu analizu uticaja. Tek nakon utvrđivanja toga da je konkretni predlog propisa bio predmet preliminarne analize uticaja, i sagledavanja tih preliminarnih potencijalnih uticaja, konkretni predlog propisa postaje dio Godišnjeg plana rada Vlade za konkretnu godinu.

U toku procesa pripreme Programa rada Vlade, predstavnici Generalnog sekretarijata Vlade i Ministarstva finansija, održali su sastanke sa sljedećim predstavnicima (u periodu od 18. novembra do 22. novembra 2024. godine):

- Ministarstvo ekonomskog razvoja;
- Ministarstvo finansija;
- Ministarstvo saobraćaja;
- Ministarstvo pomorstva;
- Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine;
- Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija;
- Ministarstvo rada, socijalnog zapošljavanja i socijalnog dijaloga;
- Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede;

- Ministarstvo energetike;
- Ministarstvo rudarstva, nafte i gasa;
- Ministarstvo zdravlja;
- Ministarstvo kulture i medija;
- Ministarstvo javne uprave;
- Ministarstvo vanjskih poslova;
- Ministarstvo regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama;
- Ministarstvo evropskih poslova;
- Ministarstvo pravde;
- Ministarstvo unutrašnjih poslova;
- Ministratsvo odbrane;
- Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava;
- Ministarstvo sporta i mladih;
- Ministarstvo dijaspore.

U nekoliko iteracija, predstavnici Generalnog sekretarijata Vlade i Ministarstva finansija su upućivali sugestije na nacrt Programa rada Vlade, uz obrazloženje da ukoliko potreba za predloženim novim pravnim aktom nije dovoljno jasna (ili se čini da je u suprotnosti sa prioritetima Vlade), predložena aktivnost može biti izostavljena iz Programa rada Vlade. Program rada Vlade za 2025. godinu je usvojen 13. februara 2025. godine.

MONITORING PRIMJENE RIA-E ZA PODZAKONSKE AKTE

Ministarstvo finansija je uspostavilo monitoring primjene RIA-e prilikom izrade podzakonskih akata. Monitoring podrazumijeva uparivanje baze podataka podzakonskih akata dostavljenih Ministarstvu finansija na mišljenje i baze podataka objavljenih podzakonskih akata u Službenom listu Crne Gore. U tom cilju, uspostavljeno je izvještavanje o primjeni RIA-a za podzakonske akte (uredbe, odluke, pravilnici i uputstva).

Na sjednici održanoj 17. oktobra 2024. godine, Vlada Crne Gore je usvojila Analizu primjene RIA-e za podzakonske akte u 2022. godini.

Na osnovu sumiranih rezultata, dati su sljedeći nalazi:

- Većina resornih ministarstava tokom 2022. godine nisu dostavljala sve podzakonske akte na mišljenje Ministarstvu finansija;
- Većina resornih ministarstava tokom 2022. godine nisu pripremale Izvještaj o analizi uticaja propisa (RIA);
- Prema analizi o zadovoljavajućoj pripremi Izvještaja o analizi uticaja propisa, u nastavku su primjeri dobre prakse:
- Ministarstvo odbrane: od 13 propisa koji su objavljeni u Službenom listu, Ministarstvu finansija je dostavljeno 8 propisa sa pratećom RIA-om;
- Ministarstvo evropskih poslova: od 14 propisa koji su objavljeni u Službenom listu, Ministarstvu finansija je dostavljeno 13 propisa sa pratećom RIA-om;
- Vlada Crne Gore: od 12 propisa koji su objavljeni u Službenom listu, Ministarstvu finansija je dostavljeno 8 propisa sa pratećom RIA-om.
- Preporučuje se svim ministarstvima da sve podzakonske akte koje planiraju da donesu, pripremaju Izvještaj o analizi uticaja propisa (RIA) i dostavljaju Ministarstvu finansija na mišljenje.

Na sjednici održanoj 17. oktobra 2024. godine, Vlada Crne Gore je usvojila Analizu primjene RIA-e za podzakonske akte u 2023. godini.

Na osnovu sumiranih rezultata, dati su sljedeći nalazi:

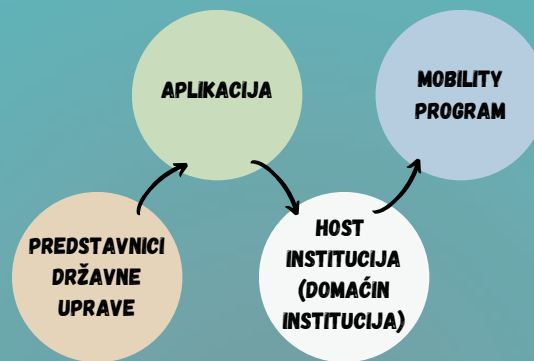
- Većina resornih ministarstava tokom 2023. godine nisu dostavljala sve podzakonske akte na mišljenje Ministarstvu finansija;
- Većina resornih ministarstava tokom 2023. godine nisu pripremale Izvještaj o analizi uticaja propisa (RIA);
- Prema analizi o zadovoljavajućoj pripremi Izvještaja o analizi uticaja propisa, u nastavku su primjeri dobre prakse:
- Ministarstvo kulture i medija: od 4 propisa koji su objavljeni u Službenom listu, Ministarstvu finansija je dostavljeno 3 propisa sa pratećom RIA-om;
- Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava: od 1 propisa koji su objavljeni u Službenom listu, Ministarstvu finansija je dostavljen 1 propis sa pratećom RIA-om;
- Ministarstvo energetike i rudarstva: od 3 propisa koji su objavljeni u Službenom listu, Ministarstvu finansija je dostavljen 1 propis sa pratećom RIA-om;
- Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera: od 3 propisa koji su objavljeni u Službenom listu, Ministarstvu finansija je dostavljen 1 propis sa pratećom RIA-om;
- Preporučuje se svim ministarstvima da sve podzakonske akte koje planiraju da donesu, pripremaju Izvještaj o analizi uticaja propisa (RIA) i dostavljaju Ministarstvu finansija na mišljenje.

ReSPA

MOBILITY ŠEMA

ReSPA mobility šema omogućava državnim službenicima iz zemalja članica Regionalne škole za javnu upravu (ReSPA) da posjete državne institucije u regionu i/ili državama članicama EU i razmijene znanja, iskustva, primjere dobre prakse u procesima uspješne reforme javne uprave i raznim temama koja su od interesa za države članice ReSPA-e. Pored Crne Gore, članice ReSPA su Albanija, Bosna i Hercegovina, Sjeverna Makedonija, Srbija i Kosovo.

Zainteresovane institucije iz članica ReSPA treba da popune aplikaciju (obrazac za prijavu) u kojoj će detaljno opisati ciljeve zahtjeva, objašnjenje specifične potrebe/situacije odnosno da predstave na koji način je moguće riješiti izazove sa kojima se suočava kroz mobility program, kao i njegove dodatne vrijednosti. Aplikacija se zajednički popunjava od strane domaćina i zainteresovane institucije.

U oktobru 2024. godine, Direkcija za analizu efekata regulative (RIA), Ministarstva finansija je podnijela aplikaciju za posjetu institucijama u Estoniji, a koja se bavi sprovođenjem RIA analize. Aplikacija je odobrena i službenici su imali priliku da razmijene svoja iskustva sa predstavnicima institucija Estonije (Ministarstvo pravde i digitalnih poslova, Ministarstva ekonomije i komunikacija i Ministarstvo regionalnog razvoja i poljoprivrede).

Tokom događaja, učesnici su imali priliku da diskutuju na sljedeće teme:

- Estonski zakonodavni proces i regulatorni okvir za procjenu uticaja propisa
- Uloga i funkcionisanje crnogorskog RIA sistema
- Digitalno upravljanje i alati za RIA proces
- Praktična primjena procjene uticaja propisa i nadzor
- Ex-post evaluacija i monitoring zakonodavstva

Estonski model RIA identifikovan je kao primjer najbolje prakse koji bi mogao biti prilagođen za unapređenje crnogorskog regulatornog okvira.

STVARANJE USLOVA ZA USPOSTAVLJANJE PUNE RIA-E

Uspostavljanje pune RIA-e u Crnoj Gori predstavlja važan korak ka unapređenju kvaliteta regulatornog procesa i jačanju transparentnosti javnih politika i propisa.

Ministarstvo finansija u saradnji sa SIGMA-om radi na unapređenju standarda za implementaciju pune RIA-e u Crnoj Gori.

Implementacija pune RIA-e podrazumijeva:

- **Sveobuhvatnu RIA-u:** pored uticaja na privredu, građane i budžet, podrazumijeva i očekivani uticaj predloženog regulatornog rješenja na društvo (uključujući uticaj na rodnu ravnopravnost) i životnu sredinu, prije nego što se donese odluka o njegovoj implementaciji;
- **Donošenje novog Uputstva o sačinjavanju Izvještaja o analizi uticaja propisa (RIA):** uputstvom se propisuje sprovođenje analize uticaja, sačinjavanje izvještaja o sprovedenoj analizi uticaja i dostavljanje tog izvještaja Ministarstvu finansija na mišljenje.
- **Donošenje novog Priručnika za procjenu uticaja propisa:** priručnik definiše sve korake koje je potrebno sprovesti u procesu pripreme RIA analize, kao i mogućim tehnikama analize. Namijenjen je svima koji su uključeni u izradu ili praćenje sprovođenja javnih politika, kroz osmišljavanje, razvoj i sprovođenje strateških dokumenata i propisa, kako na nacionalnom, tako i na lokalnom nivou u Crnoj Gori.
- **Unapređenje kapaciteta** službenika na državnom i lokalnom nivou kroz obuke.

U saradnji sa SIGMA-om **organizovana je trodnevna obuka trenera za članove RIA mreže** na državnom nivou tokom januara i februara 2025. godine, kao i trodnevnu obuku za članove RIA mreže na lokalnom nivou tokom aprila 2025. godine. Obuka je održana u cilju prelaska u narednu fazu primjene pune RIA-e. Pored navedenog, u planu je identifikovanje novih RIA trenera koji su uspješno završili RIA obuku.

Pored navedenog, Ministarstvo finansija u saradnji sa SIGMA-om, **održalo je sastanak sa državnim sekretarima ministarstava** 07. marta 2025. godine, na temu korišćenja Analize efekata propisa (RIA) kao ključnog alata za donošenje boljih i zasnovanih politika. Sastanak je održan sa ciljem predstavljanja najznačajnijih novina u crnogorskom RIA sistemu i razmijeni iskustva sa rukovodiocem SIGMA programa, gospodinom Gregorom Virantom. Tokom sastanka prezentovano je kako RIA i drugi instrumenti za donošenje politika zasnovanih na dokazima mogu doprinijeti kvalitetnijim odlukama.

Kao institucija koja ima centralnu ulogu u promociji politika i procedura za sprovođenje RIA-e, Ministarstvo finansija aktivno radi na unapređenju kvaliteta propisa kroz jačanje svijesti donosilaca odluka o značaju ovog procesa.

RIA KAO SEGMENT REFORMSKE AGENDE

Reformska agenda Crne Gore 2024-2027 za Instrument EU za reforme i rast u okviru Plana rasta EU za Zapadni Balkan je ključni dokument koji ima za cilj ubrzanje ekonomske konvergencije Crne Gore prema prosjeku Evropske unije i sprovođenje neophodnih reformi kako bi se ubrzala integracija u EU.

Reformska agenda za Instrument EU za reforme i rast sadrži 32 indikativne prioritetne reformske mjere u okviru četiri oblasti politika, 14 podoblasti politika (sektora) i korake definisane kao neophodne za ispunjavanje reformi. Dokument je na tehničkom nivou usaglašen sa Evropskom komisijom 19. juna 2024. godine, nakon čega je razmotren i usvojen od strane Vlade 20. juna 2024. godine.

Oblast 1 - **Poslovno okruženje i razvoj privatnog sektora:** Cilj je pojednostavljenje administrativnih procedura, smanjenje neformalne ekonomije, poboljšanje transparentnosti i upravljanja državnim preduzećima. U ovoj oblasti definisano je 7 reformi i 33 koraka za njihovu realizaciju.

Oblast 2 - **Digitalna i energetska tranzicija:** Fokus je na implementaciji 5G mreža, unapređenju digitalne sigurnosti, smanjenju zavisnosti od fosilnih goriva, promociji e-mobilnosti i dekarbonizaciji energetskog sektora. U okviru ove oblasti predviđeno je 12 reformi i 42 koraka.

Oblast 3 - **Razvoj ljudskog kapitala:** Ova komponenta obuhvata unapređenje obrazovnog sistema, povećanje zapošljivosti i socijalne inkluzije. Definisano je 5 reformi sa 10 ključnih koraka, sa ciljem jačanja konkurentnosti radne snage i smanjenja nezaposlenosti.

Oblast 4 - **Vladavina prava i temeljna prava:** Ova oblast stavlja akcenat na jačanje nezavisnosti sudstva, borbu protiv korupcije, te unapređenje zaštite ljudskih prava, uključujući prava manjina i slobodu izražavanja. Predviđeno je 8 reformi i 29 koraka koji će pomoći u usklađivanju sa evropskim standardima.

Imajući u vidu težnju Crne Gore ka članstvu u Evropskoj uniji uz uključenost svih relevantnih aktera u kreiranju javnih politika, **RIA je prepoznata kao prioritetna i u Reformskoj agendi Crne Gore 2024-2027. pod brojem 1.1.3.** Uklanjanje regulatornih barijera i olakšavanje poslovanja, kroz korak 2 - Javne konsultacije i procjene uticaja propisa:

Tabela 6: Pregled aktivnosti u okviru implementacije koraka 2 za reformu 1.1.3

<i>Naziv aktivnosti</i>		
Unaprijediti primjenu analize uticaja propisa RIA za prijedloge zakona prije organizacije javne rasprave	Ministarstvo javne uprave/ Ministarstvo finansija / Ministarstvo ekonomskog razvoja i druga nadležna ministarstva	Izveštaj o sprovođenju Uredbe o načinu i postupku ostvarivanja saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija i Uredbe o postupku i načinu sprovođenja javnih rasprava u pripremi zakona i drugih oblika saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija. Izveštaj o kvalitetu primjene analize uticaja propisa (RIA) u Crnoj Gori.

Prepoznata aktivnost se realizuje planiranom dinamikom i u vezi sa navedenim sprovedeno je sljedeće:

- Zaključkom Vlade, na osnovu Izvještaja o primjeni Uredbe o izboru predstavnika nevladinih organizacija u radna tijela organa državne uprave i sprovođenju javnih rasprava u pripremi zakona i strategija za 2023. zadužila su se ministarstva da sprovedu konsultovanje zainteresovane javnosti u početnoj fazi pripreme zakona, odnosno strategija. Članom 15, Uredbe o izboru predstavnika nevladinih organizacija u radna tijela organa državne uprave i sprovođenju javne rasprave u pripremi zakona i strategija (Službeni list CG", br. 41/2018 od 28.6.2018. godine) propisano je da "u slučaju sprovođenja javne rasprave o tekstu nacrt zakona, objavljuje se i sprovedena analiza procjene uticaja propisa (RIA)".
- Ministarstvo javne uprave na polugodišnjem nivou će informisati o ispunjavanju zaključaka donijetih povodom Izvještaja o primjeni Uredbe o izboru predstavnika nevladinih organizacija u radna tijela organa državne uprave i sprovođenju javnih rasprava u pripremi zakona i strategija.
- Ministarstvo finansija je uvezalo RIA proces sa procesom izrade godišnjeg Programa rada Vlade Crne Gore (PRV). Godišnji Program rada Vlade Crne Gore sadrži informacije o planovima u vezi sa sprovođenjem RIA i namjeri da se donose novi, odnosno mijenjaju i dopunjuju postojeći propisi.
- Kroz uspostavljenu mrežu RIA službenika na državnom nivou Ministarstvo finansija na mjesečnom nivou podsjeća o obavezi da 100% novih zakona podliježe pripremi analize uticaja propisa (RIA) prije javne rasprave.
- Ministarstvo finansija redovno objavljuje sve RIA-e na internet stranici ministarstva.
- Ministarstvo javne uprave je uputilo zahtjev svim ministarstvima za dostavu podataka za pripremu Izvještaja o primjeni Uredbe o izboru predstavnika nevladinih organizacija u radna tijela organa državne uprave i sprovođenju javne rasprave u pripremi zakona i strategija. Nakon što podaci budu prikupljeni Ministarstvo javne uprave će izraditi Izvještaj za 2024. godinu, gdje će se između ostaloga naći i podatak o objavljivanju RIA-e (analiza uticaja propisa) uz nacrt Predloga zakona.

RIA KAO SEGMENT STRATEGIJE REFORME JAVNE UPRAVE 2022-2026

Strategija reforme javne uprave 2022 – 2026. godina, predstavlja polaznu tačku za kreiranje usluga uz primjenu principa samo jednom (eng. once only) i upotrebu novih tehnologija kako bi se omogućio brz, lak i siguran način da korisnici završe uslugu, i profiliše upravu kao profesionalnu, fleksibilnu, optimalnu i orijentisanu ka potrebama građana i ostalih korisnika.

Na osnovu mapiranih izazova, ovom Strategijom je razvijeno pet strateških i 14 operativnih ciljeva:

Slika 8: Pregled ciljeva u okviru Strategije reforme javne uprave 2022-2026

Izvor: Strategija reforme javne uprave 2022-2026

Implementacijom petog strateškog cilja-planiranje politika sa građanima i za građane unapređuje se kvalitet javnih politika, osiguravajući njihovu transparentnost i utemeljenost na analitičkim podacima.

Važan segment planiranja politika za građane i sa građanima obuhvata Analizu efekata propisa (RIA).

U ovoj oblasti je ostvaren značajan napredak u pravcu proširenja obuhvata i jačanju kapaciteta za analizu efekata propisa, što doprinosi donošenju kvalitetnijih i transparentnijih odluka. Na taj način, građani imaju veće mogućnosti da učestvuju u kreiranju politika, dok istovremeno propisi postaju bolje prilagođeni njihovim potrebama, čime se povećava povjerenje u institucije i unapređuje kvalitet života. Slijedi tabelarni prikaz indikatora učinka:

Tabela 7: Indikatori: Operativni cilj 5.3 Povećanje obuhvata i jačanje kapaciteta za sprovođenje RIA

OPERATIVNI CILJ 5.3 Povećanje obuhvata i jačanje kapaciteta za sprovođenje RIA						
INDIKATOR	POČETNA VRIJEDNOST	VRIJEDNOST ZA 2022.	VRIJEDNOST ZA 2023.	VRIJEDNOST ZA 2024.	TREND	CILJANA VRIJEDNOST DO 2024.
Procenat zakona kod kojih se za RIA primjenjuje Model standardnog troška (Standard cost model)	18% (2020)	18.5%	18,75%	27,04%	↻	20%
Procenat kvalitetno izrađenih RIA u odnosu na ukupan broj RIA koje su dostavljene na mišljenje MFSS	68.72% (2020)	82.49%	83,15%	89,86%	↻	77%

Izvor: Izvještaj o sprovođenju Akcionog plana 2022-2024 Strategije reforme javne uprave 2022-2026, za 2024. godinu

PRIMJENA RIA-E U CRNOJ GORI TOKOM 2024. GODINE

Tokom 2024. godine Ministarstvo finansija je dalo ukupno 503 mišljenja na predloge akata i prateće izvještaje o analizi uticaja propisa.

Od posmatranih 503 akta, 139 (27.63%) su se odnosila na zakone, 242 (48.11%) na podzakonska akta i 122 (24.25%) na ostala dokumenta (strategije, akcione planove, programe, sporazume, informacije).

Grafik 3 – Ukupan broj propisa u 2024. godini

Upoređujući sa 2023. godinom, može se konstatovati da je Ministarstvu finansija tokom 2024. godine dostavljeno više zakona (65) i više podzakonske regulative (73). U odnosu na prethodnu godinu dostavljeno je više ostalih dokumenata (3: strategije, akcioni planovi, programi, sporazumi, informacije, pri čemu najčešće sporazumi).

Grafik 4 – Uporedni prikaz obrađenih propisa za period 2023-2024

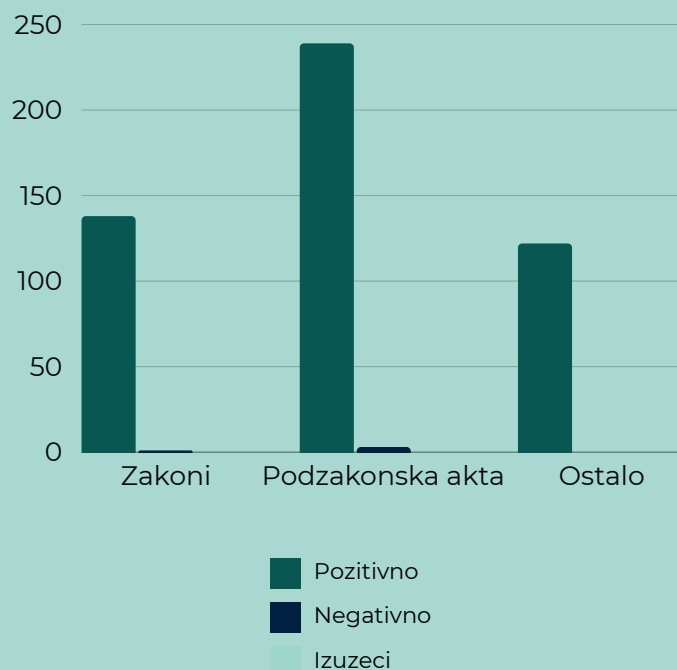

Od ukupno 139 zakona, 138 (99.28%) je imalo pozitivno mišljenje, dok je jedan zakon (0.72%) imao negativno mišljenje.

Od ukupno 242 podzakonskih akata, 239 (98.77%) je imalo pozitivno, dok su 3 akta (1.23%) imala negativno mišljenje.

Od ukupno 122 ostala dokumenta Ministarstvo finansija je dalo 122 (100%) pozitivnih mišljenja.

Grafik 5 – Mišljenja Ministarstva finansija na dostavljena akta tokom 2024. godine

Ministarstvo finansija u postupku davanja mišljenja na propis, odnosno RIA-u pruža konstantnu podršku predlagačima propisau pronalaženju načina za što kvalitetniju analizukada su u pitanju aspekti koje obuhvata RIA. S tim u vezi, važno je naglasiti da su konačna mišljenja rezultat prethodnih konsultacija, korekcija RIA izvještaja u nekoliko iteracija, što implicira punu posvećenost i dobru komunikaciju i saradnju službenika Ministarstva finansija sa predlagačima propisa.

U nastavku se nalazi broj datih mišljenjapo institucijama, sa podjelom na zakonska, podzakonska akta i ostala dokumenta, za 2024. godinu.

Tabela 8 – Broj datih mišljenja po institucijama

		ZAKONI			PODZAKONSKA AKTA			RAZNO			UKUPNO
		Poz	Neg	Izuzeci	Poz	Neg	Izuzeci	Poz	Neg	Izuzeci	
1	Ministarstvo ekonomskog razvoja	10	1 ¹		8			13			32
2	Ministarstvo energetike i rudarstva	4			1			0			5
3	Ministarstvo evropskih poslova	1			35			14			50
4	Ministarstvo finansija	35			10			5			50
5	Ministarstvo javne uprave	4			6			3			13
6	Ministarstvo kulture i medija	5			2			3			10
7	Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava	1			4			2			7
8	Ministarstvo odbrane	2			7			16			25
9	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	8			17			10			35
10	Ministarstvo pravde	19			12			2			33
11	Ministarstvo prostornog planiranja, urb i dr. imovine	6			36			2			44
12	Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija	9			10	2 ²		16			37
13	Ministarstvo rada i socijalnog staranja	3			0			2			5
14	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva	5			16			3			24
15	Ministarstvo sporta i mladih	0			1			5			6
16	Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera	2			5			5			12
17	Ministarstvo unutrašnjih poslova	9			6			4			19
18	Ministarstvo vanjskih poslova	3			19			1			23
19	Ministarstvo zdravlja	1			9			7			17
20	Ministarstvo dijaspore	0			0			0			0
21	Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera	0			3	1 ³		4			8
22	Ministarstvo energetike	1			2			0			3
23	Ministarstvo pomorstva	0			2			1			3
24	Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga	3			1			1			5
25	Ministarstvo regionalno-inv. razvoja i saradnje sa NVO	0			3			0			3
26	Ministarstvo rudarstva, nafte i gasa	1			3			0			4
27	Ministarstvo saobraćaja	3			4			0			7
28	Ministarstvo socijalnog staranja, brige o porodici i demografije	2			1			2			5
29	Ministarstvo turizma	0			0			1			1
30	Vlada	0			16			0			16
31	ANB	1			0			0			1
		138	1		239	3		122			503

1 Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zanatstvu, datum mišljenja 25.12.2024. godine, Ministarstvo ekonomskog razvoja.

2 Predlog odluke o utvrđivanju najnižeg iznosa naknade troškova obuke kandidata za vozače i visina troškova polaganja vozačkog ispita, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija, datum mišljenja 10.06.2024. godine.

3 Predlog odluke o utvrđivanju najnižeg iznosa naknade troškova obuke kandidata za vozače i visina troškova polaganja vozačkog ispita, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija, datum mišljenja 14.10.2024. godine.

4 Predlog odluke o utvrđivanju iznosa naknade koju plaćaju vršioc regulisanih komunalnih djelatnosti u 2025. godini, Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, datum mišljenja 07.11.2024. godine

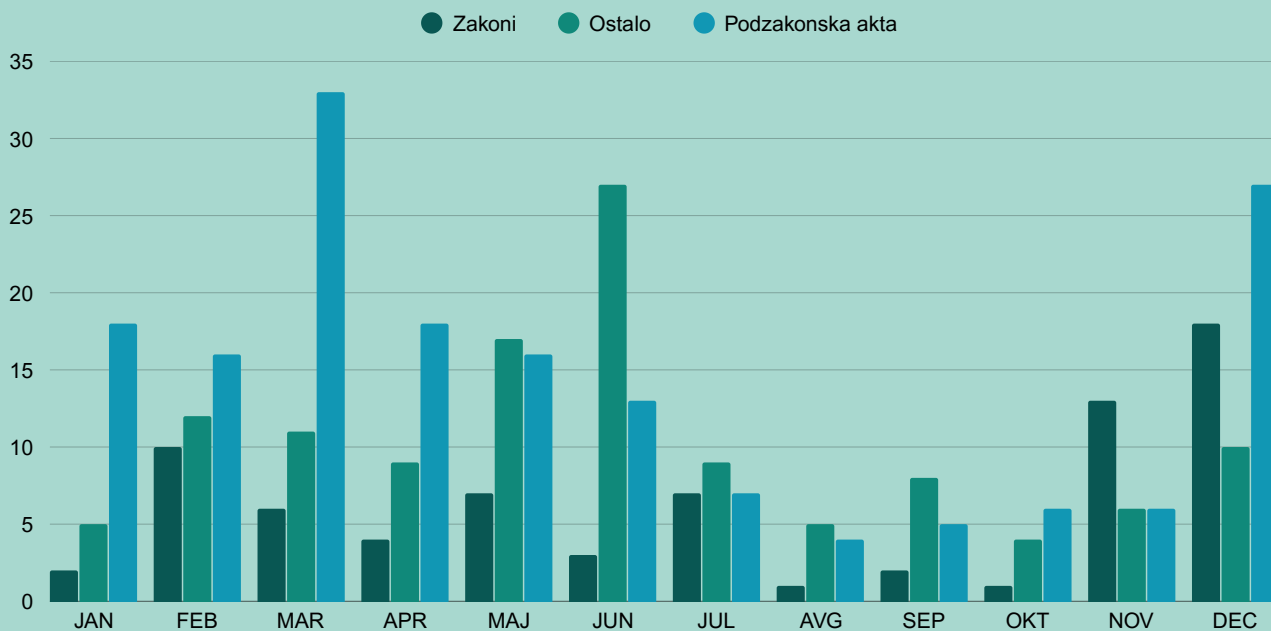
Iz tabele se jasno vidi da je najveći broj zahtjeva za davanjem mišljenja upućen od strane Ministarstva finansija i Minsitarstva evropskih poslova (50 od ukupnog broja od 503), a potom slijede Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine (44), Ministarstvo prosvjete, nauka i inovacija (37), Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprovreda (35), Ministarstvo pravde (33) i Ministarstvo ekonomskog razvoja (32). Ostala ministarstva uputila su 25 i manje od 25 zahtjeva.

Kada su u pitanju zahtjevi za davanjem mišljenja na zakone i prateće RIA analize, najveći broj je upućen od strane Ministarstva finansija (35 zakona od ukupnog broja od 139 zakona), a potom slijede Ministarstvo pravde (19), Ministaratsvo ekonomskog razvoja (10), Ministarstvo unutrašnjih poslova (9), Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija (9), Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede (8), Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine (6), Ministarstvo kulture i medija (5), Ministrstvo saobraćaja i pomorstva (5), Ministarstvo energetike i rudarstva (4), Ministarstvo javne uprave (4), Ministarstvo rada i socijalnog staranja (3), Ministarstvo vanjskih poslova (3), Ministarstvo rada, zapošljavnja i socijalnog dijaloga (3), Ministarstvo saobraćaja (3), Ministarstvo odbrane (2), Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera (2), Ministarstvo socijalnog staranja, brige o porodici i demografije (2), Ministarstvo evropskih poslova (1), Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava (1), Minsitarstvo zdravlja (1), Ministarstvo energetike (1), Ministarstvo rudarstva, nafte i gasa (1) i Agencija za nacionalnu bezbjednost (1). Ministarstvo sporta i mladih, Ministarstvo dijaspore, Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, Ministarstvo pomorstva, Ministarstvo regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa NVO i Ministarstvo turizma nisu dostavili nijedan zakon tokom 2024. godine.

Kada su u pitanju zahtjevi za davanjem mišljenja na podzakonska akta i prateće RIA analize, najveći broj je upućen od strane Ministarstva prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine (36 podzakonskih akata od ukupnog broja od 242), a potom slijede Ministarstvo evropskih poslova (35), Ministarstvo vanjskih psolova (19), Ministarstvo poljoprivrede, šumasrtva i vodoprivrede (17), Ministarstvo saobraćaja i pomorstva (16), Vlada Crne Gore (16), Ministarstvo pravde (12), Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija (12), Ministarstvo finansija (10), Minsitarstvo zdravlja (9), Ministarstvo ekonomskog razvoja (8), Ministarstvo odbrane (7), Ministarstvo javne uprave (6), Ministarstvo unutrašnjih poslova (6), Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera (5), Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava (4), Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera (4), Ministarstvo saobraćaj (4), Ministarstvo regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa NVO (3), Ministarstvo rudarstva, nafte i gasa (3), Ministarstvo kulture i medija (2), Ministarstvo energetike (2), Ministarstvo pomorstva (2), Ministarstvo energetike i rudarstva (1), Ministarstvo sporta i mladih (1), Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga (1), Ministarstvo socijalnog staranja, brige o porodici i demografije (1). Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo dijasporei Ministarstvo turizma nije uputilo nijedan podzakonski akt tokom 2024. godine.

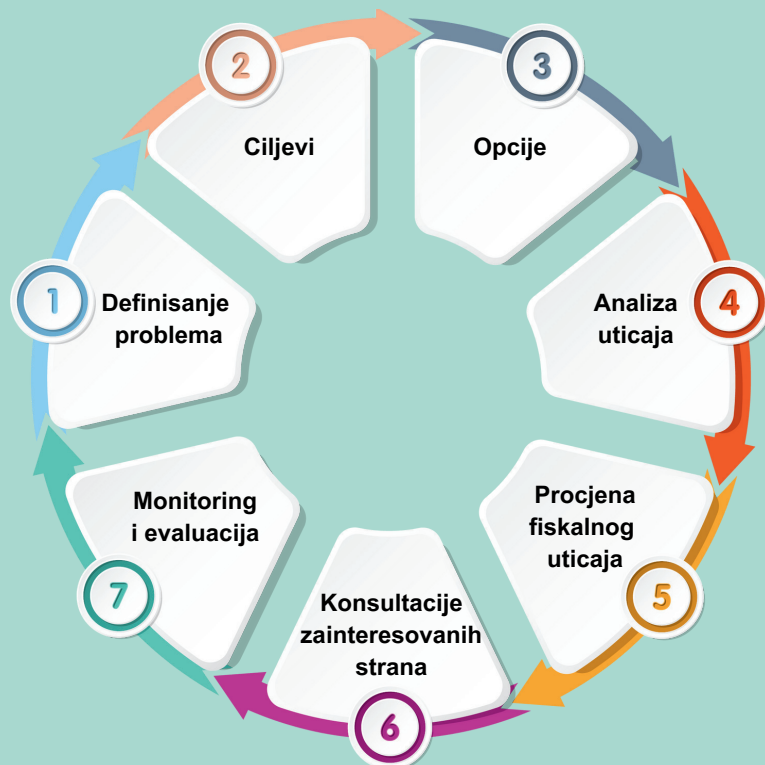
Upućeno je i 122 zahtjeva za davanjem mišljenja na ostala dokumenta (strategije, akcioni planovi, programi, informacije, pri čemu najčešće sporazumi). Najveći broj zahtjeva za davanjem mišljenja upućen je od strane Ministarstva odbrane (16) i Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija (16). Ministarstvo evropskih poslova uputilo je 14 zahtjeva, Ministarstvo ekonomskog razvoja 13 zahtjeva, dok je Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede uputilo 10 zahtjeva. Ostala ministarstva dostavila su manje od 10 predmeta.

Grafik 6 – Broj dostavljenih propisa na mišljenje Ministarstvu finansija po mjesecima

KVALITET PRIMJENE RIA-e U CRNOJ GORI TOKOM 2024. GODINE

Proces analize uticaja propisa se sastoji od 7 koraka:

U tabeli 6 prikazan je broj ocijenjenih RIA po oblastima, sa ocjenama “u skladu sa standardima kvaliteta”, “djelimično odgovara standardima kvaliteta” i “ne zadovoljava standarde kvaliteta”.

Tabela 9 – Ocjene po oblastima RIA-e za 2024. godinu

OBLAST	U skladu sa standardima kvaliteta	Djelimično odgovara standardima kvaliteta	Ne zadovoljava standarde kvaliteta
Definisanje problema	470	33	-
Ciljevi	445	58	-
Opcije	378	125	-
Analiza uticaja	449	54	-
Procjena fiskalnog uticaja	454	49	-
Konsultacije zainteresovanih strana	401	102	-
Monitoring i evaluacija	423	80	-

Posmatrajući ocjene po oblastima RIA-e za uporedne periode 2023. i 2024. godinu, evidentno je unaprijeđenje kvaliteta u sljedećim oblastima: Definisane probleme, Ciljevi, Analiza uticaja i Procjena fiskalnog uticaja.

Takođe, posmatrajući oblasti RIA-e ocijenjene ocjenom "u skladu sa standardima kvaliteta" u 2023. godini, konstatuje se da je to učešće najniže kod oblasti Opcije, budući da postoji prostor za unaprijeđenje vještina za identifikovanje različitih opcija za rješavanje problema.

Tabela 10 – Uporedni prikaz ocjena po oblastima RIA-e 2023-2024

OCJENA		U skladu sa standardima kvaliteta		Djelimično odgovara standardima kvaliteta		Ne zadovoljava standarde kvaliteta	
OBLASTI	Godina	Broj akata	% u ukupnom	Broj akata	% u ukupnom	Broj akata	% u ukupnom
Definisane probleme	2023	342	92.83%	26	7.06%	-	-
	2024	470	92.93%	33	4.97%	-	-
Ciljevi	2023	334	90.76%	34	9.23%	-	-
	2024	445	88.47%	58	11.53%	-	-
Opcije	2023	251	68.20%	114	30.98%	-	-
	2024	378	75.15%	125	24.85%	-	-
Analiza uticaja	2023	327	88.85%	41	11.14%	-	-
	2024	449	89.26%	54	10.74%	-	-
Procjena fiskalnog uticaja	2023	329	89.40%	39	10.59%	-	-
	2024	454	90.26%	49	19.09%	-	-
Konsultacije zainteresovanih strana	2023	274	74.45%	94	25.54%	-	-
	2024	401	79.72%	102	19.09%	-	-
Monitoring i evaluacija	2023	258	70.10%	108	29.35%	-	-
	2024	423	84.10%	80	15.90%	-	-

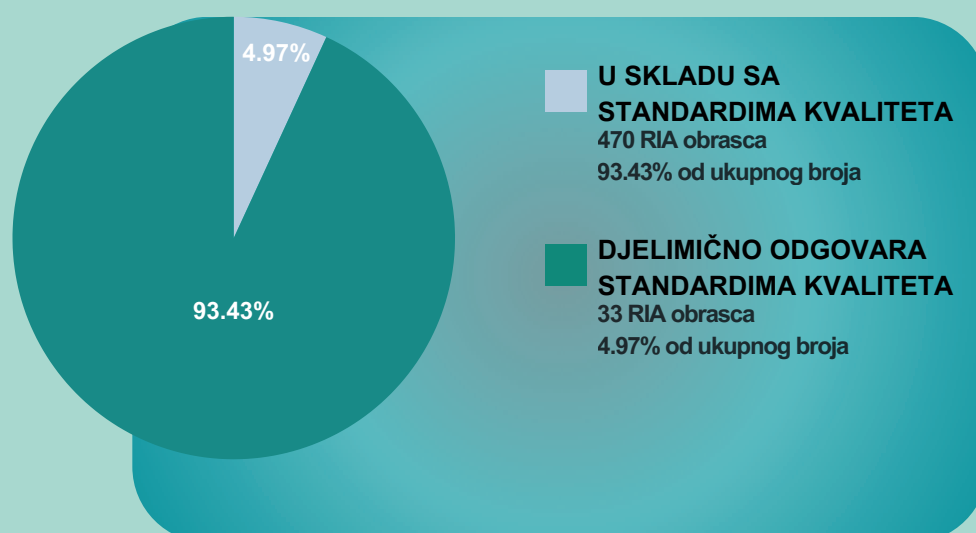
KORAK 1 – DEFINISANJE PROBLEMA

Na osnovu izvršene analize možemo zaključiti da su najbolje ocijenjeni odgovori u okviru prvog dijela analize. Naime, evidentirano je da u okviru ove oblasti predlagači propisa gotovo i da nisu imali poteškoća da odgovore na pitanja koja se odnose na definisanje problema koje treba predloženi akt da riješi, uzroke problema, posljedice problema, definisanje oštećenih subjekata.

Tokom 2024. godine sa ocjenom “u skladu sa standardima kvaliteta” bilo je 470 RIA ili 93.43%, sa ocjenom “djelimično odgovara standardima kvaliteta” 33 ili 4.97%.

Nije bilo RIA-a koje su ocijenjene sa ocjenom “ne zadovoljava standarde kvaliteta” (grafik 7).

Grafik 7 – Ocjene RIA-e za oblast DEFINISANJE PROBLEMA

U cilju daljeg unaprijeđenja ovog dijela, preporučuje se korišćenje alata: **SWOT analiza, PESTLE analiza, Drvo problema, Analiza zainteresovanih strana, Uporedno-pravna i drugih njima sličnih**, o čijoj primjeni službenici dobijaju detaljna pojašnjenja tokom RIA obuka, kao i tokom direktne komunikacije u postupku davanja mišljenja.

KORAK 2 – CILJEVI

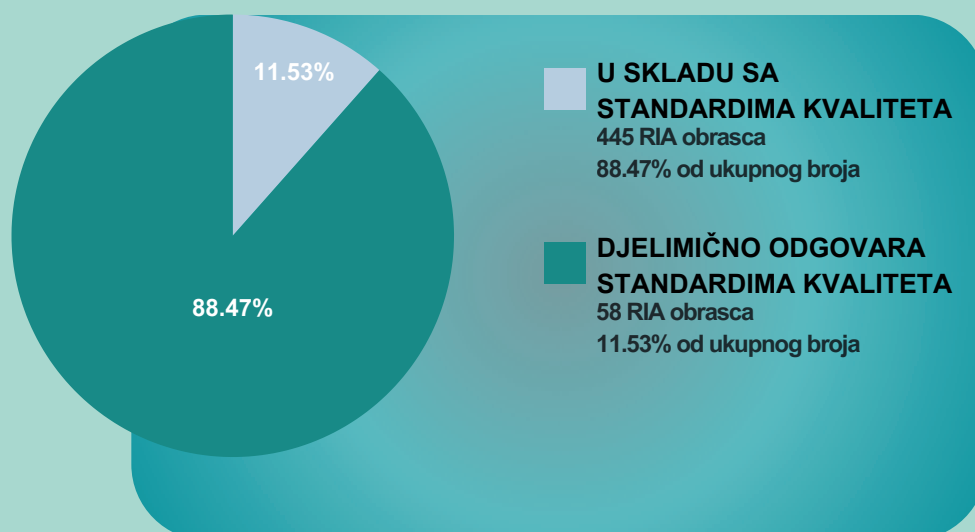
Sprovedenom analizom utvrđeno je da predlagačima propisa definisanje ciljeva nije problematična oblast RIA-e. Predlagači propisa u stanju su da kvalitetno definišu ciljeve, kao i usklađenost cilja sa postojećim strategijama ili programom Vlade.

Rezultati analize pokazuju da su tokom 2024. godine ciljevi bili kvalitetno definisani kod 445 ili 88.47% RIA, djelimično kod 58 ili 11.53% RIA.

Nije bilo RIA-a koje su ocijenjene sa ocjenom “ne zadovoljava standarde kvaliteta” (grafik 8).

Kao kriterijumi za određivanje kvaliteta ovog dijela RIA analize uzeti su: mjerljivost ciljeva, realnost ciljeva, jasnost ciljeva, kao i jasno vremensko određenje cilja.

Grafik 8 – Ocjene RIA-e za oblast CILJEVI

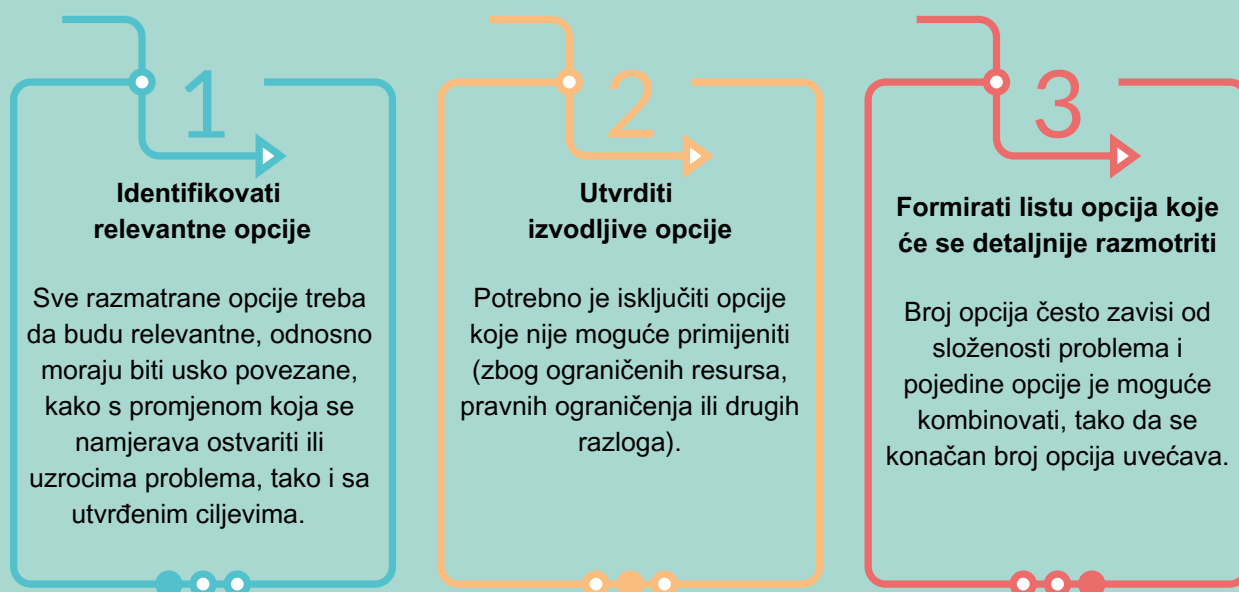

KORAK 3 – OPCIJE

Ovaj korak predviđa definisanje više regulatornih rješenja za realizovanje postavljenog cilja, odnosno otklanjanje nedostataka postojećeg regulatornog rješenja. Takođe, podrazumijeva i obavezu razmatranja opcije „status quo“, kao i neregulatorne opcije (promocija, medijske kampanje, edukacija, pojačan inspekcijski nadzor i slično).

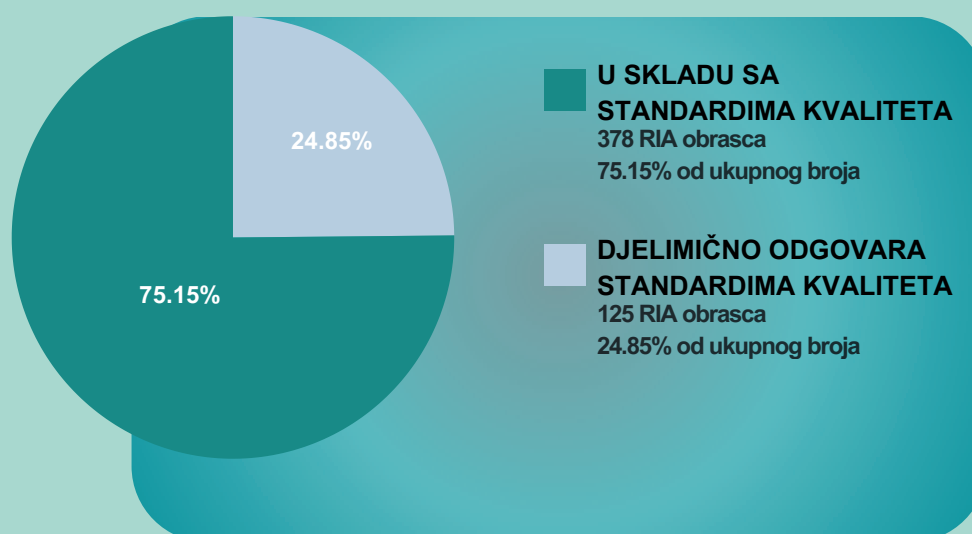
U ovoj fazi analize efekatapoželjno je proćitri koraka do izbora optimalne opcije:

Slika 9 - Proces razmatranja opcija

Analiza je pokazala sljedeće: 378 ili 75.15% RIA ocijenjeno je ocjenom “u skladu sa standardima kvaliteta”, 125 i 24.85% “djelimično odgovara standardima kvaliteta” (grafik 9).

Grafik 9 – Ocjene RIA-e za oblast OPCIJE

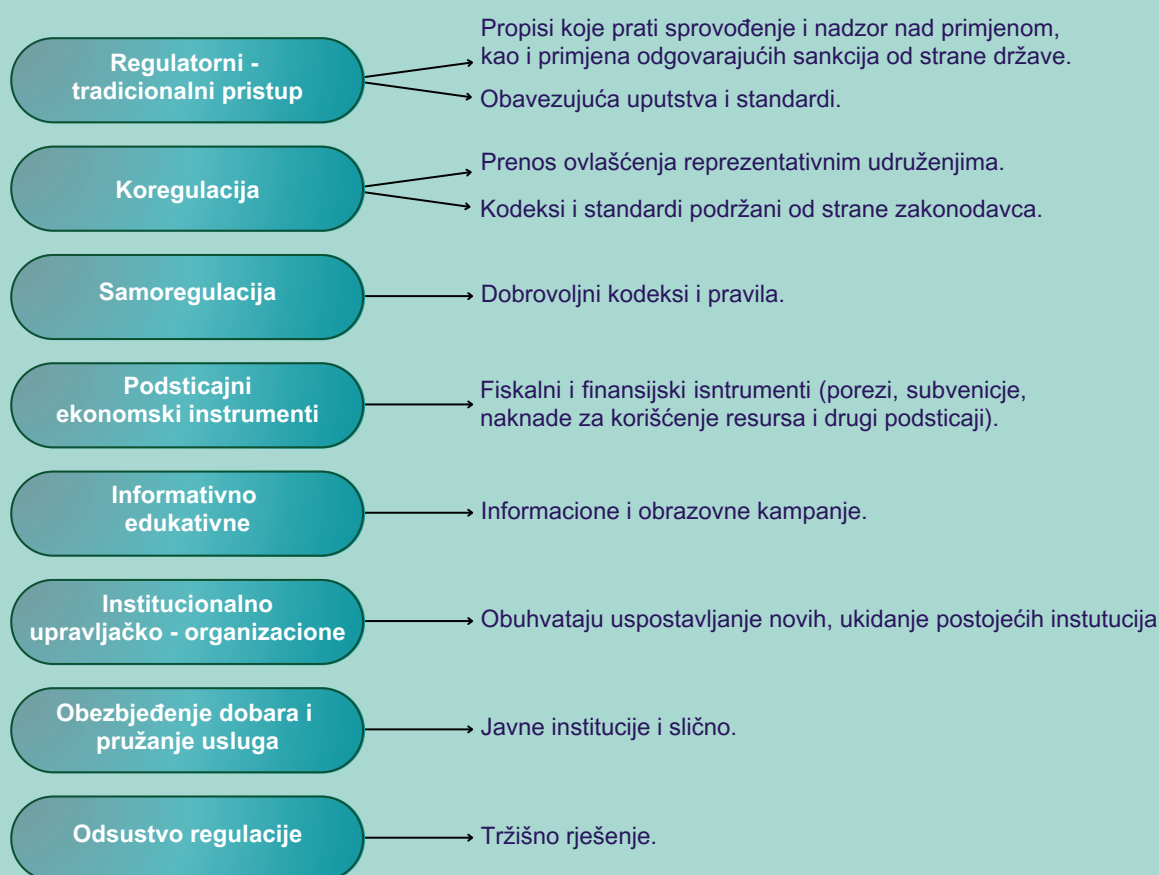

Upoređujući sa podacima iz 2023. godine broj RIA koje su bile „u skladu sa standardima kvaliteta“ povećan je za 6.95%. Broj RIA koje su ocijenjene ocjenom „djelimično odgovara standardima kvaliteta“ smanjen je za 6.13%.

Potreba unaprijeđenja ove oblasti je definisana i u prethodnim analizama, budući da ministarstva u rijetkim slučajevima razmatraju dodatne opcije kao što su „status quo“ i neregulatorna intervencija.

U cilju daljeg unaprijeđenja ovog dijela, tokom obuka predlagači propisa se upućuju na razmatranje što je moguće više opcija, pri čemu se insistira na kombinovanju sljedećih opcija:

Slika 10 - Izbor opcija

Broj opcija za razmatranje zavisi od složenosti problema. Treba imati u vidu načelo proporcionalnosti, tako da se lica koja sprovode analizu fokusiraju na značajne opcije.

KORAK 4 – ANALIZA UTICAJA

Prilikom ocjenjivanja ovog dijela RIA izvještaja, uzeto je u obzir sljedeće:

- navođenje i kvantifikovanje pozitivnih i negativnih efekata,
- obrazlaganje uticaja propisa na konkurenciju i biznis barijere,
- kvantifikovanje troškova koje propisi nameću malim i srednjim preduzećima, i
- kvantifikovanje administrativnog opterećenja.

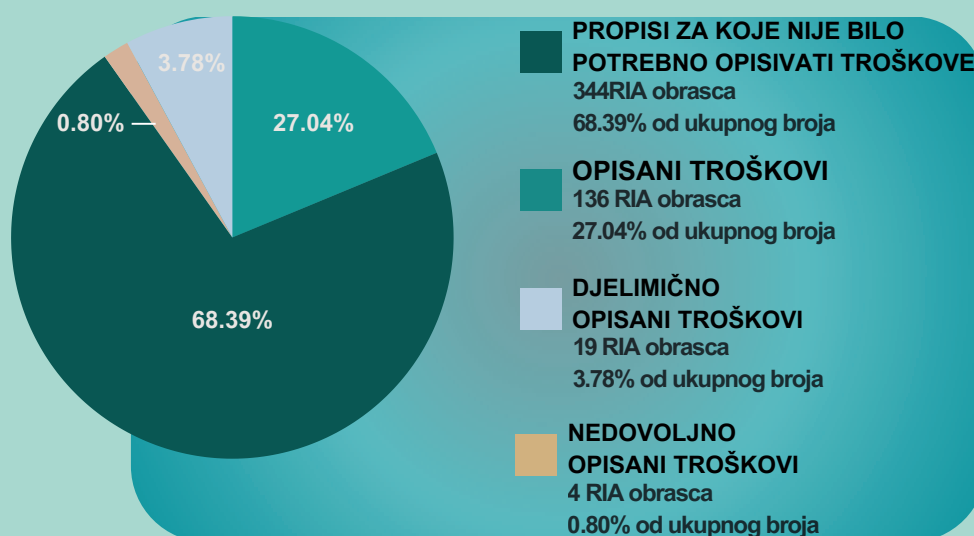
Za više od polovine regulatornih rješenja koja su predlagana tokom 2024. godine (za 344 od 503 propisa ili 68.39%) nije bilo potrebno sprovoditi detaljnu analizu u ovom dijelu, uvažavajući da nisu imala za rezultat kreiranje dodatnih administrativnih postupaka i naknada za građane i privredu (tabela 8).

Tabela 11 – Analiza troškova

	Opisani troškovi	Djelimično opisani troškovi	Nedovoljno opisani troškovi	Propisi za koje nije bilo potrebno opisivati troškove
Zakoni	36	10	2	91
Podzakonska akta	21	1	-	220
Ostalo	79	8	2	33
UKUPNO	136	19	4	344
	27.04%	3.78%	0.80%	68.39%

Konstatovano je da je za 159 propisa bilo potrebno opisati potencijalne troškove za građane i privredu koji bi nastali kao rezultat primjene propisa, što procentualno iznosi 31.61% u odnosu na sve propise dostavljene na mišljenje tokom 2024. godine. Od navedenog broja, bilo je 136 RIA sa dobro opisanim troškovima (27.04%), 19 RIA sa djelimično opisanim troškovima (3.78%) i 4 RIA sa nedovoljno opisanim troškovima (0.80%) – grafik 10.

Grafik 10 – Kvalitet analiziranih troškova u okviru regulative za koju je potrebna analiza troškova

U ovom dijelu ministarstva preferiraju definisanje pozitivnih direktnih uticaja na poslovni ambijent koji proizilaze iz primjene propisa. Nerado se iznose negativni i indirektni uticaji. Evidentno je deskriptivno predstavljanje uticaja, dok treba zahtijevati češće kvantifikovanja istih.

Tokom direktnih konsultacija sa predlagačima propisa, Ministarstvo finansija nastoji da ukaže na korišćenje kvantitativnih tehnika, kako bi se unaprijedio RIA Izvještaj. Kako troškovi nijesu samo novčani izdaci definisani propisom (već i utrošak vremena, dodatne aktivnosti – poput dolaska do određenog mjesta gdje se predaje dokumentacija, kopiranje, otvaranje računa i sl.) neophodno je kroz dodatne obuke upoznati predlagače sa načinom obračuna troškova. Jedna od opcija je korišćenje Modela standardnog troška (Holandski model ili standard cost model). Model standardnog troška predstavlja jednostavan način mjerenja administrativnih troškova i administrativnog opterećenja nametnutog propisima i razlaže:

- procedure (tzv. informacioni zahtjevi);
- administrativne aktivnosti;
- vrijeme i trošak obavljanja;
- administrativni trošaci administrativno opterećenje.

Pored Modela standardnog troška, tokom obuka predlagači propisa se upućuju na korišćenje Analize troškova i koristi (Cost-Benefit Analysis) i Multikriterijumske analize (Multi-Criteria Analysis).

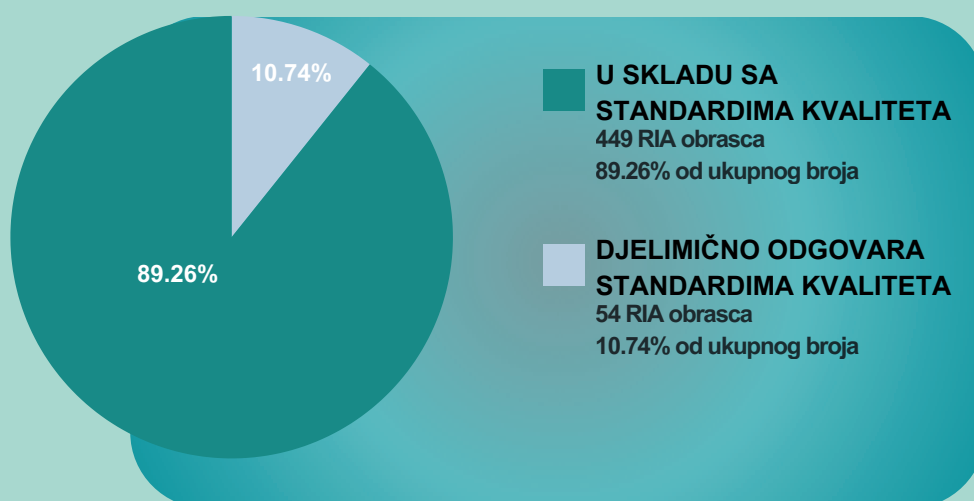
Analiza troškova i koristi, odnosno cost-benefit analysis, predstavlja metod kvantitativne ekonomske analize koji se koristi prilikom evaluacije i rangiranja alternativnih projekata, mjera politike ili alternativnih regulatornih promjena.

Multikriterijumska analiza omogućava da se ocijene opcije tako što se uzimaju u obzir različiti kriterijumi, kako kvantitativni, tako i kvalitativni. Ovaj metod je posebno koristan kod brojnih oblasti regulacije u kojima:

- su potencijalni efekti takvi da ih je veoma teško kvantifikovati (npr. pravna sigurnost, ljudska prava i sl), već je moguće sprovesti samo neki vid kvalitativne analize.
- je moguće kvantifikovati potencijalne efekte (npr. broj potrošača koji će ostvariti korist od regulatorne promjene), ali ih je veoma teško novčano izraziti;
- je količina informacija i njihova složenost takvi da ih je pri odlučivanju teško obraditi na konzistentan način.

Ukoliko se posmatra kompletan indikator Analiza uticaja konstatuje se da je tokom 2024. godine sa ocjenom “u skladu sa standardima kvaliteta” bilo 449 RIA ili 89.26 %, sa ocjenom “djelimično odgovara standardima kvaliteta” 54 ili 10.74%. Nije bilo RIA-a koje su ocijenjene sa ocjenom “ne zadovoljava standarde kvaliteta” (grafik 11).

Grafik 11 – Ocjene RIA-e za oblast ANALIZA UTICAJA

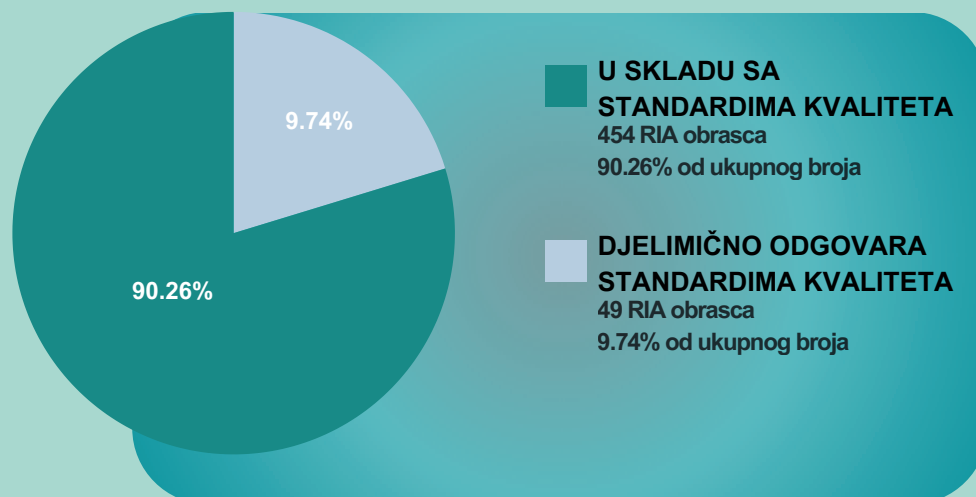

KORAK 5 – PROCJENA FISKALNOG UTICAJA

Peti korak se odnosi na procjenu fiskalnog uticaja. Analizira se da li je za implementaciju propisa potrebno jednokratno ili obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore na duži period, u kom iznosu i da li su ta sredstva obezbijeđena. Takođe, potrebno je odgovoriti i na pitanje da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore, te da li su definisani podzakonski akti iz kojih proizilaze obaveze. Predlagači propisa ovaj dio ocjenjuju kao najkomplikovaniji.

Od ukupnog broja analiziranih RIA, 454 ili 90.26% RIA bilo je sa ocjenom “u skladu sa standardima kvaliteta”, dok je 49 ili 9.74% bilo je sa ocjenom “djelimično odgovara standardima kvaliteta”. Nije bilo RIA-a koje su ocijenjene sa ocjenom “ne zadovoljava standarde kvaliteta” (grafik 12).

Grafik 12 – Ocjena RIA-e za oblast PROCJENA FISKALNOG UTICAJA

Prilikom analize ovog koraka RIA-e, utvrđeno je da su propisi bili takvi da za njihovu implementaciju nije bilo potrebno obezbjeđivanje dodatnih sredstava u odnosu na planirana sredstva godišnjim budžetom.

Značajno bi bilo da se prilikom analize uticaja propisa u ovom dijelu RIA-e navedu podzakonski akti iz kojih proizilaze finansijske obaveze.

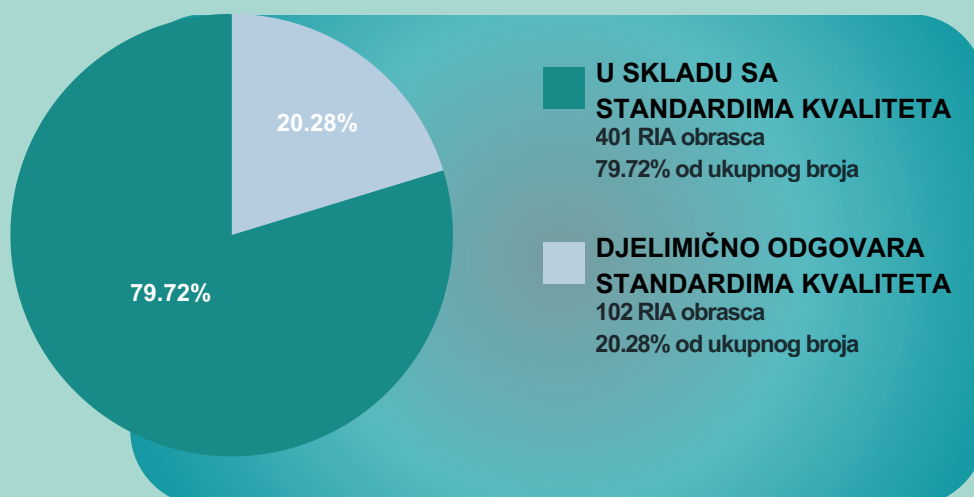
Takođe, bilo bi poželjno u RIA Izvještaj uključiti i trogodišnje planiranje budžeta za sva regulatorna rješenja. Kako bi se detaljnije i preglednije prikazali iznosi troškova za implementaciju propisa, u saradnji sa Direktoratom za budžet, RIA obrazac će biti izmijenjen u ovom dijelu.

KORAK 6 – KONSULTACIJE ZAINTERESOVANIH STRANA

Pretposljednji korak odnosi se na konsultacije zainteresovanih strana, gdje je potrebno na sistematizovan način navesti i rezultate sprovedene javne rasprave. Konsultacije predstavljaju strukturisan način traženja relevantnih informacija od stakeholdera. Navedeno ima za cilj povećavanje učešća građana i uopšteno transparentnosti rada ministarstava, smanjenje rizika od neželjenih efekata, kao i unapređenje implementacije propisa.

Od ukupnog broja analiziranih RIA, 401 ili 79.72% RIA je bilo sa ocjenom “u skladu sa standardima kvaliteta”, dok je 102 ili 20.28% bilo je sa ocjenom “djelimično odgovara standardima kvaliteta”. Nije bilo RIA-a koje su ocijenjene sa ocjenom “ne zadovoljava standarde kvaliteta” (grafik 13).

Grafik 13 – Ocjene RIA-e za oblast KONSULTACIJE

Kod ovog dijela RIA analize zabilježeno je povećanje ocjene “u skladu sa standardima kvaliteta” za 5.27% u odnosu na 2023. godinu. Broj RIA koje su ocijenjene ocjenom „djelimično odgovara standardima kvaliteta” smanjen je za 5.26%, dok RIA koje „ne zadovoljavaju standarde kvaliteta” ove godine nije bilo.

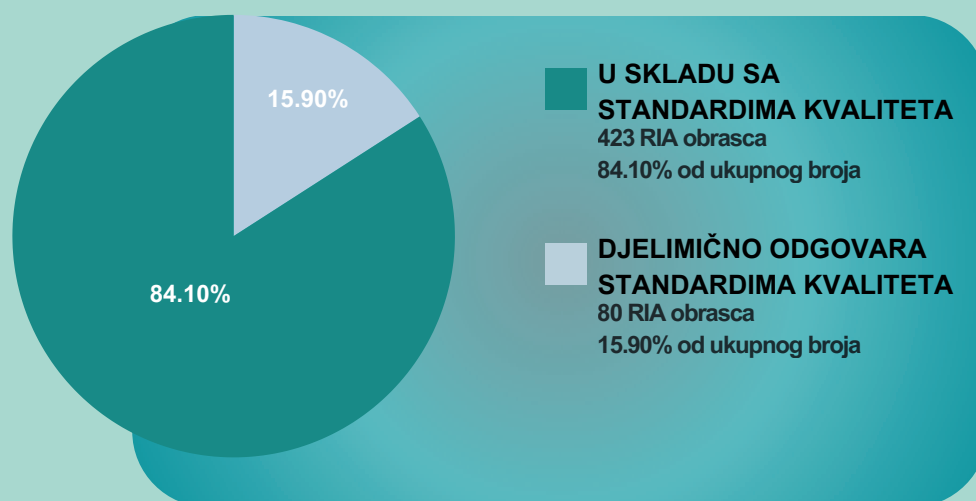
Kako su konsultacije sa glavnim zainteresovanim stranama i pogođenim grupama presudne za uspjeh u razradi javnih politika, treba i dalje raditi na njihovom unaprijeđenju. Fokus je potrebno staviti na konsultacijama kao procesu, a ne trenutku ili periodu u pripremi regulative koji se veže za javnu raspravu. Pored javnih rasprava, neophodno je obrazložiti i sastave eventualnih radnih grupa koje su formirane u cilju pripreme regulative, kao i ostale procese rada. Takođe, neophodno je detaljno opisati komunikaciju sa privrednim udruženjima, odnosno ukoliko nije ostvarena potrebno je navesti razloge za takvu odluku

KORAK 7 – MONITORING I EVALUACIJA

Posljednji korak se odnosi na monitoring i evaluaciju. U ovom dijelu je potrebno utvrditi potencijalne prepreke za implementaciju propisa, mjere koje će biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi, kao i ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa. Osnovna svrha praćenja jeste da se osigura da predlagač propisa dobija povratnu informaciju o rezultatima sprovedene opcije. Praćenjem realizacije dobija se odgovor na pitanje da li mjera rješava definisani problem.

Od ukupnog broja analiziranih RIA, 423 ili 84.10% RIA bilo je sa ocjenom “u skladu sa standardima kvaliteta”, 80 ili 15.90% bilo je sa ocjenom “djelimično odgovara standardima kvaliteta” (grafik 14).

Grafik 14 – Ocjene RIA-e za oblast MONITORING I EVALUACIJA

Važno je istaći da i dalje postoji prostor za bolje identifikovanje mjera i mjerljivih indikatora za ostvarenje postavljenih ciljeva.

ZBIRNI REZULTAT ANALIZE KVALITETA RIA

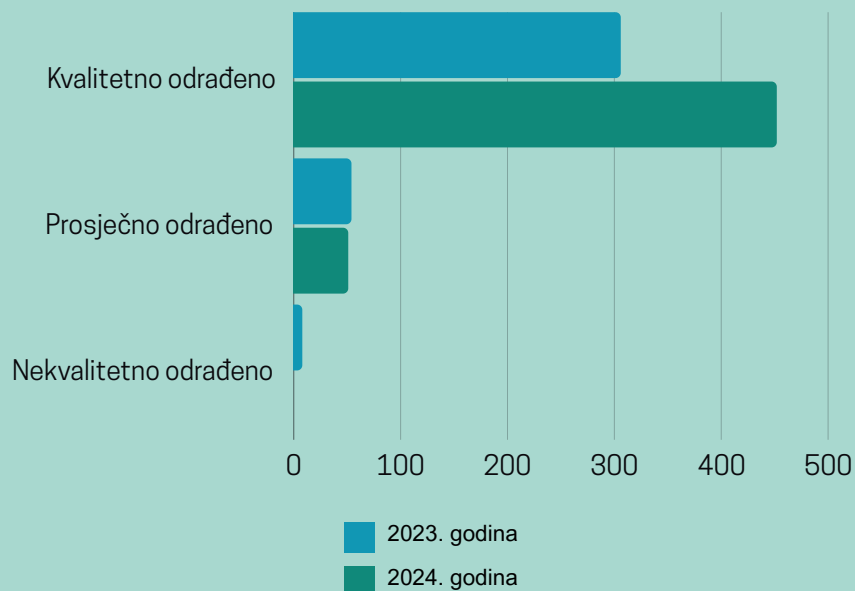
Važno je istaći da i dalje postoji prostora bolje identifikovanje mjera i mjerljivih indikatora za ostvarenje postavljenih ciljeva.

Tabela 12 – Ocjene kompletnih RIA izvještaja

OCJENA	Kvalitetno odrađeno	Prosječno odrađeno	Nekvalitetno odrađeno
Zakoni	126	13	-
Podzakonska akta	125	27	-
Ostalo	111	11	-
UKUPNO	452	51	-
	89.86%	10.14%	-

U poređenju sa 2023.godinom unaprijeđenje kvaliteta pripremljenih RIA izvještaja je veće za 6.71% (grafik 15):

Grafik 15 – Uporedni prikaz ocjena cjelokupnih RIA

Kako je prikazano na grafiku, tokom 2023. godine bilo je nekvalitetno odrađenih RIA 8 ili svega 2.17%.

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

Tokom analize RIA-e, konstatovano je nekoliko kvalitetno pripremljenih RIA koji mogu služiti kao primjeri dobre prakse, i to

Tabela 13 – Primjeri dobre prakse

	Propis	Predlagač propisa
ZAKONI		
1	Predlog zakona o zaštiti od jonizujućih zračenja, radojacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti	Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera
2	Predlog zakona o medijima	Ministarstvo kulture i medija
3	Predlog zakona o audiovizuelnim medijskim uslugama	Ministarstvo kulture i medija
4	Predlog zakona o korišćenju energije iz obnovljivih izvora	Ministartstvo energetike i rudarstva
5	Predlog zakona o sigurnosti snabdijevanja naftnim derivatima	Ministartstvo energetike i rudarstva
6	Predlog zakona o restriktivnim mjerama	Ministarstvo vanjskih poslova
PODZAKONSKA AKTA		
7	Predlog pravilnik o načinu izračunavanja minimalnih suma osiguranja za slučaj štete pričinjene trećim licima ili njihovim stvarima	Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera
8	Predlog uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o kriterijumima za formiranje maksimalnih cijena lijekova	Ministarstvo zdravlja
9	Predlog strategije razvoja sektora ribarstva 2024-2029 sa Akcionim planom za prenošenje, implementaciju i sprovođenje pravne tekovine EU	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede
10	Predlog strategije poboljšanja bezbjednosti u drumskom saobraćaju za period 2024. do 2030. godine sa Akcionim planom za period 2024-2026. godinu	Ministarstvo unutrašnjih poslova
OSTALA DOKUMENTA		
11	Predlog strategije razvoja visokog obrazovanja Crne Gore (2024-2027) sa Akcionim planom za period 2024-2025. godine	Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija
12	Predlog akcionog plana za 2024. godinu Strategije za cjeloživotno preduzetničko učenje 2020-2024. godine	Ministarstvo ekonomskog razvoja
13	Predlog strategije razvoja sporta u Crnoj Gori za period 2024-2028 sa Akcionim planom za period 2024-2025	Ministarstvo sporta i mladih
14	Predlog strategije digitalizacije pravosuđa 2024-2027 sa Akcionim planom za period 2024-2025.godina	Ministarstvo pravde
15	Predlog strategije za poboljšanje kvaliteta zdravstvene zaštite i bezbjednost pacijenta 2025-2028. godine sa Akcionim planom 2025-2026. godine	Ministarstvo zdravlja

Obrađivači:

1. Tamara Đurović; 2. Đorđije Drinčić; 3. Đorđije Drinčić; 4. Nevena Jelić; 5. Zorana Sekulić; 6. Nikola Ražnatović; 7. Jasmina Janković Mišnić; 8. Dušanka Praščević; 8. Katarina Burzanović; 10. Iva Vukoslavčević; 11. Marijeta Barjaktarović Lanzardi; 12. Anđela Gajević; 13. Danilo Medojević; 14. Dražen Radonjić; 15. Marijan Marijanović

SARADNJA SA UPRAVOM ZA LJUDSKE RESURSE

U cilju jačanja institucionalnih kapaciteta relevantnih resora, Ministarstvo finansija i Uprava za ljudske resurse pripremili su specifičan Program obuke iz oblasti Analize efekata propisa-RIA. Svrha donošenja programa je unaprijeđenje specifičnih znanja i tehničkih vještina kada je u pitanju izrada RIA Izvještaja. Unaprijeđenjem stručnih znanja i vještinaslužbenika na državnimi lokalnom nivou, poboljšaće se kvalitet pripremljenih RIA i bolje sagledavanje posljedica propisa na funkcionisanje državneadministracije za sva regulatorna rješenja.

Ovim programom se stvaraju kadrovski kapaciteti koji su neophodni kako bi se kvalitetnije i efikasnije sagledavali efekti propisa na sistem u cjelini.

Program obuhvata 4 modula, koji su posvećeni elementima procedure sprovođenja Analize efekata propisa (RIA) prilikom izrade nove regulative i strateških dokumenata.

MODUL 1

Prvi modul obuhvata uvod u analizu efekata propisa, kako bi se učesnici upoznali sa osnovnim pravilima u pripremi analize uticaja propisa.

MODUL 3

Treći modul se odnosi na fiskalnu analizu, gdje će učesnici razviti vještine za mjerenje troškova implementacije rješenja koja su predviđena regulativom i kvalitetniju procjenu fiskalne implikacije novih regulatornih rješenja.

MODUL 2

Drugi modul obuhvata ekonomsku analizu, odnosno procjenu troškova regulative za građane i privredu.

MODUL 4

Četvrti modul se odnosi na praktičan rad na konkretnim primjerima RIA-e i rekapitulaciju naučenog u prethodna tri modula.

Vještine polaznika se podstiču kroz primjenu RIA-e na konkretnim primjerima i praktičnim vježbama.

U saradnji sa Upravom za ljudske resurse formiran je Programski savjet za pripremu, praćenje i evaluaciju Specifičnog programa obuke iz oblasti analize efekata propisa - RIA u cilju sprovođenja sljedećih aktivnosti:

- revidiranje Programa obuke iz oblasti analize efekata propisa (RIA) kroz dvije cjeline:
 - 1.obuke u ciklusu (1 polaznik će biti u obavezi da prođe sve module);
 - 2.obuke po specifičnim oblastima.

Zadatak Programskog savjeta je da:

- prati usklađenost sadržine programa sa pozitivnim nacionalnim i međunarodnim zakonskim propisima, i na osnovu toga daje preporuke za revidiranje sadržine programa obuke;
- utvrđuje Kalendar obuka i određuje predavače/trenere koji će biti angažovani sa liste predavača;
- prati sprovođenje programa;
- vrši konačnu evaluaciju sprovedenog programa i kroz Izvještaj daje preporuke za unapređenje sadržine programa, njegovog trajanja, dinamike i metode realizacije.

Paralelno sa izradom Programa stručnog osposobljavanja, planirane su sljedeće aktivnosti:

- priprema liste službenika koji mogu biti potencijalni treneri;
- **izrada Priručnika** za program obuke, kao osnovnog alata kojim će se rukovoditi predavači tokom realizacije obuke. Navedena aktivnost je planirana da bude realizovana u saradnji sa UNDP-om.
- **jačanja kapaciteta predstavnika Skupštine za pripremu RIA-e prilikom donošenja zakona i amandmana.**

ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

- Ministarstva dostavljaju RIA analizu u skladu sa Poslovnikom Vlade Crne Gore.
- Kvalitet RIA analiza podignut je na veći nivo u odnosu na prethodni izvještajni period (2016- 2023. godina).
- U poređenju sa 2023. godinom, primjetan je visok nivo kvaliteta u izradi RIA analiza.
- Ključni napreci:
 - Veća pažnja posvećena je identifikaciji problema i definisanju ciljeva;
 - Korišćenje modela standardnog troška za računanje troškova i koristi regulative za privredu i građane;
 - Povećan je stepen konsultacija sa zainteresovanim stranama.
- **Napredak je ostvaren u sljedećim oblastima/koracima RIA-e:**
- **Definisanje problema** - Na osnovu izvršene analize možemo zaključiti da su najbolje ocijenjeni odgovori u okviru prvog dijela analize. Naime, evidentirano je da u okviru ove oblasti predlagači propisa gotovo i da nisu imali poteškoća da odgovore na pitanja koja se odnose na definisanje problema koje treba predloženi akt da riješi, uzroke problema, posljedice problema, definisanje oštećenih subjekata. Tokom 2024. godine sa ocjenom “u skladu sa standardima kvaliteta” bilo je 470 RIA ili 93.43%, sa ocjenom “djelimično odgovara standardima kvaliteta” 33 ili 4.97%. Nije bilo RIA-a koje su ocijenjene sa ocjenom “ne zadovoljava standarde kvaliteta”;
- **Analiza uticaja** - Prilikom ocjenjivanja ovog dijela RIA izvještaja, uzeto je u obzir navođenje i kvantifikovanje pozitivnih i negativnih efekata, obrazlaganje uticaja propisa na konkurenciju i biznis barijere, kvantifikovanje troškova koje propisi nameću malim i srednjim preduzećima, i kvantifikovanje administrativnog opterećenja. Konstatovano je da je za 159 propisa bilo potrebno opisati potencijalne troškove za građane i privredu koji bi nastali kao rezultat primjene propisa, što procentualno iznosi 31.61% u odnosu na sve propise dostavljene na mišljenje tokom 2024. godine. Od navedenog broja, bilo je 136 RIA sa dobro opisanim troškovima (27.04%), 19 RIA sa djelimično opisanim troškovima (3.78%) i 4 RIA sa nedovoljno opisanim troškovima (0.80%);
- **Procjena fiskalnog uticaja** - Prilikom analize ovog koraka RIA-e, utvrđeno je da su propisi bili takvi da za njihovu implementaciju nije bilo potrebno obezbjeđivanje dodatnih sredstava u odnosu na planirana sredstva godišnjim budžetom. Od ukupnog broja analiziranih RIA, 454 ili 90.26% RIA bilo je sa ocjenom “u skladu sa standardima kvaliteta“, dok je 49 ili 9.74% bilo je sa ocjenom “djelimično odgovara standardima kvaliteta”. Nije bilo RIA-a koje su ocijenjene sa ocjenom “ne zadovoljava standarde kvaliteta”

- **Konsultacije zainteresovanih strana** - Od ukupnog broja analiziranih RIA, 401 ili 79.72% RIA je bilo sa ocjenom "u skladu sa standardima kvaliteta", dok je 102 ili 20.28% bilo je sa ocjenom "djelimično odgovara standardima kvaliteta". Nije bilo RIA-a koje su ocijenjene sa ocjenom "ne zadovoljava standarde kvaliteta". Kod ovog dijela RIA analize zabilježeno je povećanje ocjene "u skladu sa standardima kvaliteta" za 5.27% u odnosu na 2023. godinu. Broj RIA koje su ocijenjene ocjenom „djelimično odgovara standardima kvaliteta“ smanjen je za 5.26%, dok RIA koje „ne zadovoljavaju standarde kvaliteta“ ove godine nije bilo.
- **Monitoring i evaluacija** - Od ukupnog broja analiziranih RIA, 423 ili 84.10% RIA bilo je sa ocjenom "u skladu sa standardima kvaliteta", 80 ili 15.90% bilo je sa ocjenom "djelimično odgovara standardima kvaliteta".

Međutim, određeni izazovi i dalje postoje, a naročito u sljedećim oblastima:

- **Opcije** - Potreba unapređenja ove oblasti je definisana i u prethodnim analizama, budući da ministarstva u rijetkim slučajevima razmatraju dodatne opcije kao što su „status quo“ i neregulatorna intervencija. U cilju daljeg unapređenja ovog dijela, tokom obuka predlagači propisa se upućuju na razmatranje što je moguće više opcija, pri čemu se insistira na kombinovanju različitih opcija (koregulacija, samoregulacija, podsticajni ekonomski instrumenti, informativno edukativne i druge).
- **Konsultacije zainteresovanih strana** - Kako su konsultacije sa glavnim zainteresovanim stranama i pogođenim grupama presudne za uspjeh u razradi javnih politika, treba i dalje raditi na njihovom unaprijeđenju. Fokus je potrebno staviti na konsultacijama kao procesu, a ne trenutku ili periodu u pripremi regulative koji se veže za javnu raspravu. Pored javnih rasprava, neophodno je obrazložiti i sastave eventualnih radnih grupa koje su formirane u cilju pripreme regulative, kao i ostale procese rada. Takođe, neophodno je detaljno opisati komunikaciju sa privrednim udruženjima, odnosno ukoliko nije ostvarena potrebno je navesti razloge za takvu odluku
- **Monitoring i evaluacija** - U ovom dijelu je potrebno utvrditi potencijalne prepreke za implementaciju propisa, mjere koje će biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi, kao i ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa. Važno je istaći da i dalje postoji prostor za bolje identifikovanje mjera i mjerljivih indikatora za ostvarenje postavljenih ciljeva.

Sistematsko praćenje i ocjena sprovođenja RIA procesa ključni su za unapređenje donošenja javnih politika zasnovanih na dokazima. Potrebno je dalje jačati kapacitete ministarstava za pripremu kvalitetnih RIA analiza, kako bi RIA bila alat za donošenje odluka zasnovanih na dokazima, a ne samo formalna procedura.

PREDLOG MJERA ZA UNAPREĐENJE KVALITETA

Shodno izvršenim analizama kvaliteta pripremljenih RIA, predlažu se sljedeće mjere:

- Pripremu RIA analize treba započeti prije samog procesa izrade propisa;
- Tokom pripreme propisa i analize RIA potrebno je osigurati aktivno učešće svih članova Radne grupe u razmatranju aspekata koje RIA analiza obuhvata;
- U analizi uticaja propisa neophodno je temeljno sagledati definisanje ciljeva u skladu sa SMART kriterijumom;
- Potrebno je unaprijediti vještine za razmatranje alternativnih opcija (regulatornih/neregulatornih) u cilju postizanja ciljeva politike;
- Detaljno analizirati zakone koji stvaraju uslove za nametanje novih obaveza i troškova.
- Jačati kapacitete za procjenu administrativnih troškova koje propisi mogu nametnuti privredi i građanima, kako bi se bolje sagledale njihove implikacije – koristeći Model standardnog troška, Analizu troškova i koristi, kao i Multikriterijumsku analizu.
- Unaprijediti kapacitete za procjenu dugoročnih fiskalnih implikacija propisa, uključujući trogodišnje planiranje.
- Poboljšati segment Analize koji se odnosi na konsultacije sa zainteresovanim stranama, uz obavezno razmatranje predloženih rješenja sa zainteresovanim stranama (uključiti kao obavezno razmatranje predloženih rješenja sa privrednim udruženjima);
- Unaprijediti dio Analize koji se odnosi na monitoring i evaluaciju, sa posebnim fokusom na definisanje mjerljivih indikatora (kvantitativnih i kvalitativnih) kako bi se efikasnije pratila implementacija regulatornih rješenja.

DALJI KORACI:

SPROVOĐENJE NEOPHODNIH FORMALNIH KORAKA ZA USPOSTAVLJANJE PUNE RIA-E

- **Donošenje novog Uputstva o sačinjavanju Izvještaja o analizi uticaja propisa (RIA), novog Priručnika za RIA-u i novog RIA obrasca;**
- **Unapređenje kvaliteta godišnjeg izvještaja o kvalitetu primjene analize uticaja propisa;**
- **Nakon uspostavljanja formalnih uslova za implementaciju pune RIA-e, u saradnji sa Upravom za ljudske resurse, biće sprovedene sljedeće aktivnosti:**
 - revidiranje Programa obuke iz oblasti analize efekata propisa (RIA) kroz dvije cjeline:
 1. obuke u ciklusu(1 polaznik će biti u obavezi da prođe sve module);
 2. obuke po specifičnim oblastima;
 - izrada **Priručnika za program obuke**, kao osnovnog alata kojim će se rukovoditi predavači tokom realizacije obuke. Navedena aktivnost je planirana da bude realizovana u saradnji sa UNDP-om
- **Uspostavljanje saradnje sa Skupštinom po pitanju jačanja kapaciteta za pripremu RIA-e prilikom donošenja zakona i amandmana.**
- **U dijelu implementacije RIA-e na lokalnom nivou, u saradnji sa Ministarstvom javne uprave, Zajednicom opština i lokalnim samoupravama, planirane su sljedeće aktivnosti:**
 - uspostavljanje jedinica za kontrolu kvaliteta RIA-e,
 - priprema godišnjeg izvještaja o kvalitetu primjene analize uticaja propisa;
 - monitoring u vezi sa sprovođenjem RIA na lokalnom nivou;
 - obezbjeđivanje javne dostupnosti RIA-a na lokalnom nivou.
- **Uspostavljanje Konsultativnog tijela za RIA-u (predstavnicima Ministarstva finansija, Generalnog sekretarijata Vlade, Ministarstva javne uprave, Sekretarijata za zakonodavstvo, Skupštine i lokalnih samouprava).**
- **Nastavak redovnog izvještavanja o primjeni RIA-e za podzakonske akte.**
- **Kroz uspostavljenu mrežu RIA službenika biće sprovedene sljedeće aktivnosti:**
 - **unapređenje RIA-e** na način što će se osigurati da se prije zvaničnog upućivanja zahtjeva na mišljenje Ministarstvu finansija obave konsultacije sa predstavnikom mreže iz čijeg resora se predlaže propis;
 - **održavanje redovnih sastanaka RIA mreže i razmjena iskustva** članova mreže unutar institucije i van institucije;
 - **umrežavanje na regionalnom nivou** kroz blisku saradnju s Regionalnom školom za javnu upravu (ReSPA);
 - **učesće na sastancima/događajima u vezi RIA-e.**

**KONTROLNA LISTA ZA KONTROLU KVALITETA RIA IZVJEŠTAJA MINISTARSTVO
FINANSIJA**

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ KONTROLI IZVJEŠTAJA O PROCJENI UTICAJA PROPISA			
PREDLAGAČ PROPISA:			
NAZIV PROPISA:			
DATUM PRIJEMA:		DATUM OBRADE:	
KONTROLNA LISTA			
1. Definisane problema:	DA	NE	NR
Problem je jasno i sažeto objašnjen Uzroci su jasno opisani Posledice su jasno navedene i merljive Subjekti koji su pogođeni su jasno navedeni			
2. Ciljevi:	DA	NE	NR
Ciljevi su jasno opisani Ciljevi su merljivi Ciljevi su realni Ciljevi su jasno vremenski određeni			
3. Opcije:	DA	NE	NR
Broj razmatranih opcija Razmatrana je status quo opcija Razmatrana su regulatorna i neregulatorna rješenja			
4. Analiza uticaja:	DA	NE	NR
Navedeni pozitivni i negativni efekti Kvantifikovani pozitivni uticaji Kvantifikovani negativni uticaji Opisan uticaj na konkurenciju i biznis barijere Kvantifikovani troškovi MSP Kvantifikovano administrativno opterećenje			
5. Procjena fiskalnog uticaja:	DA	NE	NR
Data procena budžetskih sredstava jednokratna Data procena budžetskih sredstava za određeni vremenski period Data procena budžetskih prihoda Opisani podzakonski akti iz kojih proizilazi obaveza			
6. Konsultacije zainteresovanih strana:	DA	NE	NR
Zainteresovane strane jasno naznačene Navedeni rezultati konsultacija Proces konsultacija je jasno i sažeto objašnjen			

7. Monitoring i evaluacija:	DA	NE	NR
Mere koje će biti preduzete tokom primene jasno navedene Tijelo zaduženo za sprovođenje i nadzor nad ispunjenjem ciljeva je određeno Indikatori kojima će se pratiti sprovođenje jasno određeno			
KOMENTAR			
Izvještaj je u skladu sa standardima kvaliteta			